

TECHNIKOS ŽODIS

1974

№ 4

TECHNIKOS ŽODIS

Isteigtas 1951 m.

Leidžia Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų S-gos Chicagos
Skjriaus Techninės Spaudos Sekcija. Išėina kas trys mėnesiai

Prenumerata \$6.00 U. S. metams
Studentams \$2.00 U.S. metams

THE ENGINEERING WORD

Est. 1951

Published by American Lithuanian Engineers and Architects
Association, Inc. Chicago Chapter Technical Press Section, Yearly
Subscription — \$6.00 U.S.

Yearly subscription — \$6.00 U.S.

PLIAS IR ALIAS ORGANAS

VYR. REDAKTORIUS

V. Jautokas
5859 S. Whipple St.
Chicago, Ill. 60629
Tel. (312) 778-0899

VYR. RED. PAVADUOTOJAS

G. J. Lązauskas
208 W. Natoma Ave.
Addison, Ill. 60101

REDAKcinė KOLEGIJA

J. V. Danys
Ottawa, Canada
Dr. S. Matas
Cleveland, Ohio
Dr. P. A. Mažeika
Washington, D.C.
V. Vidugiris
Los Angeles, Cal.

SKYRIŲ REDAKTORIAI

Dr. J. A. Bilėnas
Arch. A. Kerelis
V. Peseckas
Arch. V. Penčyla
R. Vaitys
V. Vintartas

REDAKCIJOS BENDRADARbiai

K. Burba
A. Didžiulis
Prof. S. Dirmantas
Arch. R. Penčyla

TECH. REDAKTORIUS

J. Slabokas

ADMINISTRACIJA

J. Sakalas
7025 S. Rockwell Ave.
Chicago, Ill. 60629
Tel. (312) 737-9365

TURINYS

REDAKCIJOS ŽODIS	V. Jautokas
XII-SIS SUVAŽIAVIMAS	J. Rimkevičius
TECHNIKOS ŽODŽIO AKTUALIJOS	M. Krasauskas
PAŽINKIME VIENAS KITĄ	V. Vintartas
MŪSŲ MIRUSIEJI	Ed. Arbas
MOKSLO APRAIŠKŲ PRASMĖ IŠEIVIJOJE	Ed. Arbas
SAULĖS CELĖMS DVIDEŠIMT METŲ	V. Jautokas
TERMINOLOGIJS KLAUSIMAIS	R. Vaitys
LIETUVIAI TECHNIKINĖJE LITERATŪROJE	Dr. J. Bilėnas
TECHNIKINĖ APŽVALGA	V. Petraitis
IŠ MŪSŲ VEIKLOS	V.J., V.S., V.L., J D., V.U.
METRAŠČIO APYSKAITA	B. Galinis

VIRŠELYJE: Žiemos vaizdas - arch. R. Penčylos kompozicija

TECHNIKOS ŽODIS

THE ENGINEERING WORD

1974 M. SPALIS - GRUODIS

XXIV METAI NR.4 (146)

Redakcijos žodis

Kiekvienas žmogus turi dvi puses - asmeninę ir profesinę. Įsijungdamas į organizacinę veiklą, jis įgauna dar vieną - tai būtų "trečią" pusę, kuri dar daugiau papildo jo gyvenimą. Organizacinė veikla padeda žmogui subręsti, išeiti į platesnę visuomeninę veiklą, įgyti daugiau žinių ir susidaryti platų pažinčių ratą.

Kadangi šiandien JAV-se pergyvenamas tam tikras "etnis renesansas", kadangi atsisakoma ankstyvesnės "tirpdomojo katilo" filosofijos, kadangi net pradžios mokyklose įvedama svetima kalba, kadangi didieji laikraščiai turi atskirą skyrių kitai kalbai, tai tuo labiau turime ir mes bendradarbiauti savo spaudoje ir įsijungti į mūsų sąjungos veiklą - ne stebėtojais, bet darbuotojais.

Praėjęs XII-tas PLIAS-ALIAS suvažiavimas parodė, kad turime daug pajėgių ir aktyvių narių, kurie jau daug metų dirba sąjungos naudai, dalyvaudami aktyviai suvažiavimuose klausytojais bei prelegentais. Pasirodė, kad yra didelė stoka jaunosios kartos narių, kurie yra būtinais reikalingi sąjungos tęstinumui. Šitas klausimas buvo labai gyvai diskutuojamas suvažiavimo metu. Labai lengva užmesti kaltę kitiems dėl šių trūkumų. Kritikuoti - lengva, bet duoti konkrečius pasiūlymus - sunku.

Prieš pradėdami kaltinti kitus, būtų pravartu kiekvienam iš mūsų pirmiausia sustoti prie savęs, pagalvoti ir bandyti atsakyti į šiuos patiektus klausimus:

1. Ar skaitau "Technikos Žodį"?
2. Ar supažindinau bent vieną asmenį su "Technikos Žodžiu"?
3. Ar parašiau bent vieną straipsnį į "Technikos Žodį"?
4. Ar esu parėmęs nors vieną kartą "Technikos Žodį" pinigine auka?
5. Ar žinau Centro valdybos narių pavardes?
6. Ar žinau savo skyriaus valdybos narių pavardes?
7. Ar lankau savo skyriaus susirinkimus?
8. Ar užsimoku nario mokesčių? Tuo būdu būdamas pagalba, o ne našta savo skyriui.
9. Ar pakviečiau bent vieną iš jaunosios kartos įstoti į sąjungą?
10. Ar važiuoju į visuotinius suvažiavimus?

Atsiminkime, kad kartu laimime, o pavieniui - pražūstame.

V. Jautokas

PLIAS - ALIAS XII-SIS SUVAŽIAVIMAS

1974 M. LAPKRIČIO 28 — GRUODŽIO 1 D. D. CHICAGOJE

IVADINĖS MINTYS

Jeigu kas abejojo Sąjungos organizuotumu, intelektualiniu brandumu bei visuomeniniu pareigingumu, po šio suvažiavimo turėjo pajusti skaudžiai apsirikęs. Suvažiavimas akivaizdžiai ir įtikinančiai įrodė savo gyvastingumą, profesinį pajėgumą, susiklausymą, norą, ryžtą ir sugebėjimą svarstyti ir spręsti opiausius ir jautriausius savos išėivijos klausimus. Atviros ir karštos diskusijos, nuomonių skirtumai nebuvo slopinami, bet kreipiami vieningo susitarimo link. Pagarba kitų nuomonei, nuolaidos ne principiniuose dalykuose užtikrino ir priartino prie greitų ir vieningų nutarimų.

Nežiūrint trumpo laiko svarstyboms, būtini esminiai klausimai buvo išgvildinti ir padaryti reikalingi sprendimai. Kai kurie klausimai buvo palikti, nes reikėjo laiko subrandinti naujai iškylančias problemas. Dienos nuotaikoje priimti sprendimai, laikui bėgant, gali pasirodyti ne pilnai išvystyti ir ne iš visų pusių apžiūrėti.

Sklandi suvažiavimo eiga, akademiniai paruoštos paskaitos ir simpoziumai iškėlė daug įdomių ir aktualių minčių, kurių užteks ilgam laikui panagrinėti skyriuose ir jas įgyvendinti.

Pasitvirtino sena tiesa, kad negalima pasikliauti "laime", bet reikia pasitikėti darbu. Suvažiavimas įrodė, kad pasisekimas yra tiesioginė funkcija įdėto darbo. Priklausau užtarnauta padėka rengėjams ir šeimininkams.

Rengiant šį aprašymą, į talką atskubėjo Mečys Krasauskas, užpildydamas rašančiojo trūkumus nuotaikingomis nuotraukomis. Ačiū, Mečy!

Tolimesniuose lapuose rasite aprašymus chronologinėje eilėje, prisilaikant suvažiavimo programos ir faktinės eigos. Gal tai skambės daugiau protokoliniai, bet toks buvo mūsų vyr. redaktoriaus pageidavimas

Suvažiavimo aprašymo autorius J. Rimkevičius su kolegėmis: Dr. J. Rimšaitė - kairėje ir B. Saldukiene - dešinėje.

(Nuot. M. Krasausko)

PARODA

Parodos turėtų būti organine suvažiavimų ir veiklos dalimi. Vykdomi ar jau įvykdyti projektai turėtų būti rodomi ir diskutuojami ne vien suvažiavimuose, susirinkimuose, bet ir kitomis progomis. Tai mus išskirianti žymė, be kurios išvirstume į kitą visuomeninę draugiją, be savo specifinės paskirties ir uždavinių. Tarp visuomeniškumo ir profesijos reikalinga pusiausvyra, kad abi būtų tinkamai įvertintos ir užimtų joms deramas vietas.

Parodos be laimėtojų, kaip ir sustojimas vidurkelyje nepasiekę tikslo. Pripažinimas vertas jau vien už dalyvavimą. Kaupti medžiaga parodai reikia ne vien prieš patį suvažiavimą, bet jau ruoštis iš anksto. Tai būtų atskira tema, apie kurią būtų įdomu išgirsti plačiau pasisakant "T.Ž." puslapiuose.

Parodos darbų koordinatorius arch. P. Bulika gražiai pasidarbavo ir, nežiūrint labai trumpo suorganizavimui laiko, paroda darė gerą įspūdį.

Parodoje su savo darbais dalyvavo :

1. "Technikos Žodis" - tvarkė V. Vintartas
2. A. Nasvytis - Patentai, Mech. Eng.
3. Romualdas Kašuba - Abstraktas, Mech. Eng.
4. Domas Adomaitis - Chemijos patentai, Plastikos liejiniai.
5. Kostas Dočkus - Patentai ir pavyzdžiai, Naujas radiatorius.
6. J. Rimšaitė - Geologijos abstraktai.
7. Jurgis Mikaila - Abstraktas, Lengvų Autom. Spyruokliai.
8. V. Variakojis - Istorinio modelio nuotraukos.
9. Kazys Sekmakas - Chemijos patentai.
10. J.V. Danys - Kanados švyturiai
11. J. Mulokas - Architektūriniai projektai: Detroito u-to lietuvių kambarys; Jaunimo centras; Marquette P-ko bažnyčios durys; Stogastulpis.
12. Vacys Urbonas - Plieno pilstymo mašinos patentas.

Be įrišto "T.Ž." komplekto, buvo pavaizduotos visos "T.Ž." darbo fazės: nuo rankraščio iki galutinio atspausdinimo.

A. Adomaičio plastikiniai liejiniai įdomiai paįvairino ir pagražino parodą, kuri vyko toje pačioje suvažiavimo salėje.

*Patentai ir plastikinis eksponatas - inž. A. Adomaičio
(nuot. M. Krasausko)*

KETVIRTADIENIS

SUVAŽIAVIMO ATIDARYMAS

Posėdį pradėjo suvažiavimo šeimininkas, Chicagos skyriaus pirm. K. Burba, trumpu pasveikinimo žodžiu. Suvažiavimui vadovauti pakvietė Juozą Danį iš Ottawos, posėdžiui pirmininkauti Juozą Stankų iš Toronto, o sekretoriauti Alf. Pargauską ir Br. Kovieneį iš Chicagos. Maldą sukalbėjo kun. J. Vaišnys, S.J. Himnų giedojimui vadovavo sol. P. Bičkienė, o pianinu palydėjo dr. A. Nasvytis.

SVEIKINIMAI

Vysk. V. Brizgys

Apžiūrėjęs parodą, stebėjosi, kiek mažai mes žinome apie savuosius, kurie yra pripažinti ir išskelti ne vien bendrovių, įmonių, kuriose jie dirba, bet turi ir valstybių tarptautinį pripažinimą.

"Reikia parodyti šiuos stalus (parodos) mūsų jaunimui. Pavieniui išmėtyti šie darbai, nežiūrint jų reikšmingumo, būtų sunkiai pastebimi, bet suvežus juos į krūvą, visai kiti rezultatai. Tai pasekmės jūsų susiklausymo. Nėra patriotų visuomenininkų luomo, yra tik šį darbą dirbantieji".

Šalia savo tiesioginių pareigų, ragino būti dar daugiau uoliems, ypač jaunimui, būti tautinio gyvenimo elitu.

Dr. K. Bobelis, ALTO Tarybos pirmininkas.

Kvietė visus vieningai jungtis į darbą. Pastebėjo, kad laikai keičiasi, kas seniau buvo neįmanoma (Simo Kudirkos atvejis), dabar virto realybe. J. Tautose šiandien dalyvauja ir kalba ne vien jos nariai, bet ir visai jai nepriklausantieji, kovojantieji už savo teises į teritoriją ir valstybę.

Inž. Br. Nainys, PLB pirmininkas

Pasidžiaugė, kad inžinieriai neužsidaro savo profesijoje, bet eina į visuomenę. Kaip pavyzdį pažymėjo, kad PLB Valdyboje iš devynių narių keturi yra inžinieriai ir vienas architektas.

Palinkėjo sėkmingo, darbingo ir našaus suvažiavimo.

L. Kalniš, Latvių Inžinierių Sąjungos Chicagoje pirmininkas sveikindamas priminė bendrą interesą, paliečiantį visas Baltijos tautas. Savo žodį baigė lietuviškai: "Būkime pasiruošę atstatyti laisvą Lietuvą".

Prof. Wobus, Estų Mokslo dr-jos atstovas, pabrėžė, kad kooperavime yra jėga "Jūsų siekimai yra ir mūsų".

Dr. Ged. Balukas - Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos vardu be kita pabrėžė: "... esate aktyviai įsijungę į mūsų išėivijos politinius, visuomeninius, šalpos ir kitus pozityvius sambūrius, kurie dirba ir aukoja savo jėgas lietuvių išėivijos išlaikymui ir Nepriklausomos Lietuvos atstatymui". Taip pat pasidžiaugė suvažiavimo programos turtingumu, kurioje nėra pamiršta lietuvių išėivio dalia ir pareiga.

Raštu sveikino:

Juzė Daužvardienė	-	Lietuvos Gen. Konsulė.
Dr. Inž. Jurgis Gimbutas	-	Lituanistikos Inst. pirmininkas.
Dr. Vytautas Tauras	-	Korp! "Fraternitas Lituanica".

Po sveikinimų sekė C. V-bos pirmininko Dr. P. Mažeikos žodis, kurį talpiname iš-tisai, kaip davusį linkmę ir nuotaiką visam suvažiavimui.

C. V. pirm. Dr. P. Mažeika taria atidarymo žodį. (Nuot. Z. Degučio)

C. V. pirm. Dr. P. Mažeikos žodis.

Susirinkdami kas dveji metai į visuotinius suvažiavimus, mes pravedame įstatuose numatytus pakeitimus ir aptariame tolimesnes veikimo gaires. Iš klausome mūsų mokslininkų paskaitų, pasididžiudami jų atsiekimais; sutinkame senus ir naujus draugus ir pažįstamus; padraugaujame ir pasidaliname profesinėmis bei kitokiomis žiniomis. Suvažiavimui pasibaigus, palinkėję naujai išrinktai Centro Valdybai geros kloties, skirstomės į ateinančių kelių metų margą gyvenimą. To gyvenimo eigoje daug kas pasikeičia nors kartais nevisada sutampa su suvažiavimo išsipareigojimais, vienok, suvažiavimo nu-siteikimai atsiliepia į ateinančių kelių metų sąjungos veiklos būdą, sustiprina saitus, iškelia silpnybes ir parodo tolimesnį kelią. Tame kelyje gali pasitaikyti kliūčių ir prieštaravimų, bet kitą vertus, ar galima tikėtis absoliutaus aiškumo visuose dalykuose, visiems ir visada, o ypač dabar, sparčiai kintančiame pasaulyje, kartais taip sparčiai, kad laiku nespėja to suvokti net ir didžiosios galybės, nors jos turi tam visas įmanomas priemones. Sąjungos praeitame suvažiavime Washingtone, prieš dvejus metus, arabai, pavyzdžiui, buvo skaitomi kaip bibliniuose laikuose gyvenanti palaida minia, o šiandien jie valdo visos žmonijos, o ypač pramoninių kraštų ūkinis, socialinius ir politinius pamatus. Tai tik vienas iš ryškesnių pavyzdžių. Tame pasauliniame didelių permainų fone esame ir mes, trinami istorijos girnų daugiau negu bet kada yra buvę mūsų tautos istorijoje. Kaip nėra lengva pramatyti daugelį įvykių ir išdavų, taip nėra lengva suprasti ką besikeičiančios sąlygos reiškia, kokių būdu į jas reaguoti, kas yra reikšminga, kas neverta dėmesio ir kas privaloma daryti.

Mes šios sąjungos nariai nesame to kintančio pasaulio kantriejį žmonės ar pasyvūs stebėtojai. Mūsų darbas neleidžia tokiomis būti. Mes, daugiau ar mažiau, visi esam aktyvūs dalyviai šių dienų modernaus gyvenimo mechanizme, jį formuojant, statant ir keičiant. Visa tai tampriai rišasi su žmonių ir tautų tarpusaviais santykiais ir įvykiais. Nesvarbu, kaip tie pasaulio kitėjimo procesai bevyktų, milžiniškas šių dienų mokslo ir technologijos prasiveržimas yra, esmė, viso to spartaus istorijos vyksmo pagrindinė priežastis ir sąlyga. Technologijos pasekoje vyksta didėjanti pramonizacija, urbanizacija, gamybinių priemonių mechanizacija ir automatizacija bei jų susitelkimas į stambius kontroliavimo vienetus. Taip pat vyksta klaidingų ginklų gamyba ir partizaninių kovų teroristinis išradingumas, kuris yra bendros panoramos pajvairinimas. Be to, neeilinės reikšmės yra taikomosios fizikos ir technologijos sudarytos masinės komunikacijos sąlygos, kuriomis žmonės gali būti šviečiami arba barbarinami; individualinami arba paverčiami skruzdėlėmis; informuojami, bet taip pat gali būti ir kontroliuojami. Dėl spartaus ir masinio susisiekiimo, atstumai laiko atžvilgiu labai sumažėjo ir, tuo pačiu, sakykim, kur nors Argentinoje ar Portugalijoje besitelkiančios socialinės audros debesys, nebėra vien tik tolimų užkampių nereikšmingi įvykiai. Mes visi pradėdame jaustis to "Žeme" vadinamo erdvėlaivio įgulos nariais. Tačiau tas neturėtų reikšti žengimo prie vienos tautos ar grupės viešpatavimo, bet yra reikalinga rasti būdus, kad tos visos skirtingų kultūrų tautos galėtų gyventi santaikoje ir bendradarbiavime. Mums todėl neleistina užmiršti, kad Baltijos kraštai taip pat yra tame

erdvėlaivyje ir privalo turėti lygią teisę su kitomis tautomis. Tačiau niekas to neskelbs už mus, o tik mes patys tai galime padaryti. Bet, kad būtume išgirsti, turime visais būdais vieningai jungtis į riksmą, įskaitant ir profesines organizacijas.

Žvelgiant į mokslininkų ir profesionalų atsiekimus, prie kurių priklauso ir mūsų sąjungos nariai, yra vietomis iškilę ir nepaprastas aukštumas, tačiau, netrūksta ir karčių žodžių technologams už tą netikrumą ir savęs susinaikinimo pavojų ginklais, užteršimu, žmonių pertekliumi ir kitomis su technologija, medicina bei kitais mokslais susijusiomis blogybėmis. Mokslo ir technologijos atneštos gerovės, klaidingai naudojamos ir pritaikomos, gali būti pragaištingos. Technologų silpnybė yra ta, kad savo sukurtų priemonių kontrolę palieka kitiems, dažnai neatsakomingsiems, bet koruptiškiems, išūliams, agresyviems ir savanaudiškiems ūkinio, socialinio ir politinio lauko manipulatoriams. Todėl nepripuolamai mokslininkas Sacharovas išėjo į politinę areną, nes daug kur mokslininkai pradeda jausti socialinę atsakomybę už savo kūrinis ir reikalą dalyvauti tų kūrinų kontrolėje ir pritaikyme žmonijos bei tautos gerovei.

Grįžtant prie mūsų daugiau miniatūrinio išsivieško masto, mums, tur būt, nederėtų per daug skųstis technologų nedalyvavimu: technologai yra labai aktyviai įsijungę į visuomenės darbą ir, nors tos visuomenės ratai nėra visai apskriti, tai vis tik yra tikimybė, kad galėtų būti ir blogiau.

Akivaizdoje viso to spartaus istorijos kitimo proceso, reikia laikyti omenyje, kad ir sovietinėje rusų imperijoje tas kitimo procesas taip pat vyksta nesulaikomu mastu. Mūsų profesinis organizuotumas išsivijoje yra labai reikšmingas, ne vien kaip jungiantis žmones su ypatingu išsimokslinimu ir profesiniu interesu, bet taip pat atstovavimu, tyrimu, pristatymu, rėmimu ir skatinimu tokio tautos gyvenimo sektoriaus, kuris į kitų organizacijų rėmus negalėtų įtikti. Taip pat mūsų sąjungai reikia sekėti kartu su visa tauta, kad greitai besivystanti istorija neaplenktų Baltijos tautų. Išsilaikymas lietuviams yra taip pat vienas iš svarbiausių mūsų sąjungos uždavinių.

PLIAS-ALIAS centro valdybos vardu aš sveikinu atvykusius ir vietinius suvažiavimo dalyvius ir tikiuosi, kad šio suvažiavimo darbai prilygs laiko reikalavimams ir bus apčiuopiamas įnašas mūsų tautos labui.

Skirdami eilę dienų savo brangaus laiko ir keliaudami šimtus mylių, mes darome nemažą investiciją; būtų tad nedovanotina neatsiekti priklausomo visuomeninio dividendo. Tad ir dibkime šių kelių dienų laikotarpyje.

Garbės svečiai: iš kairės į dešinę dr. Ged. Balukas, inž. B. Nainys, Vysk. V. Briazgys ir dr. K. Bobelis (nuot. M. Krasausko)

Inž. R. Kudukio žodis

Šio suvažiavimo pagrindinis kalbėtojas, aukštas Clevelando miesto pareigūnas, žymus respublikonų partijos šulas, gyvai besireiškias lietuviškoje veikloje.

Savo gražiai parašytoje kalboje istorinėje perspektyvoje nagrinėjo du klausimus:

1. Kokioje padėtyje yra inžinieriai bei architektai šių dienų technologiškai orientuotoje visuomenėje?
2. Kaip jie galėtų savo profesinę padėtį bei darbą suderinti su dalyvavimu veikloje savo krašto labui?

Kalbėtojas po labai įdomių išvedžiojimų ir palyginimų pabaigą, parafrazuodamas Martimer Cooley, pareiškė: "Lietuva šiandien reikalauja Mozės, kad išvestų iš vergijos" ir baigė savo žodį išvada: "Mūsų pasiaukojimas turi būti žymiai didesnis negu mūsų kolegų amerikiečių. Todėl patys turime apsispręsti, ar galime priimti šį iššūkį ir pakelti šią dvigubą našta. Aš manau, kad mes, turėdami stiprią valią ir pakankamai lietuviškos ištvermės, galime susilaukti laimėjimo abiejose mūsų veiklos srityse".

Čia pabrėžiau tik pačią pagrindinę mintį, kurią kėlė kalbėtojas, tikiuosi, kad ši turininga paskaita bus ištiesai patalpinta kitame "T.Ž." numeryje.

Nežiūrint didelio kalbėtojų skaičiaus ir neišvengiamų formalumų, iškilmingoji, atidaromoji dalis užsitęsė ne pilnai 2 val. Tai nuopelnas visų kalbėtojų ir posėdį pravedusio pirm. Juozo Stankaus.

Prieš einant prie sekančio suvažiavimo dienotvarkės punkto, buvo gauta liūdna žinia, kad mirė advokatas Julius Smetona, paskutinio Lietuvos prezidento sūnus. Velionies prisiminimas buvo pagerbtas minutės atsistojimu ir pareikšta užuojauta suvažiavime dalyvavusiam Dr. A. Nasvyčiui ir jo šeimai.

Po trumpos pertraukos, atsigaivinus kava, sekė simpoziumas.

SIMPOZIUMAS

Tema: "Išėivių profesinės organizacijos maksimalinio naudingumo modelis".

Simpoziumo pirmininkas Juozas Danys.

Dalyviai: Dr. M. Vygantas, Dr. J. Rimšaitė, Dr. A. Nasvytis.

Pradėdamas J. Danys iškėlė sąjungos įstatuose esantį profesinį aspektą, surištą su Lietuvos reikalais. Kiekviena profesinė sąjunga yra nacionalinė, nes nori pakelti savo krašto gerovę, mūsų atveju, kelti lietuviškumą. Jei vien profesinė, tai lietuviškumui nėra vietos; jei vien lietuviškumas, nukenčia profesinis pobūdis. Klausimas: "Kur tas matematinis modelis?"

Dr. M. Vygantas

Profesinės organizacijos narius riša specialybės. Amerikoje jų yra labai daug. Išvardinsime kelias, kurios būdingesnės mūsų pasirinktai temai:

1. Akademijos - turi didelį skaičių narių, kurių interesai ribojasi tik bendra mokslinė sritimi. Jos yra efektingos politinėje plotmėje ir turi įtakos ir visuomenę.
2. Sąjungos (societies) - narių skaičiumi mažesnės. Specialūs interesai riboja veiklą ir turi ypatingai svarią įtaką mokslinėje srityje. Jai priklauso srities žinovai ir, norint būti specialistu, dažnai net privaloma priklausyti atitinkamai sąjungai.
3. Institutai - organizacijos, reikalaujančios iš savo narių aukšto mokslinio pajėgumo ir turi didesnę reikšmę mokslininkų tarpe - ne visuomenėje. Jos teikia nariams žinias apie naujausius metodus ir išradimus, rūpinasi jų greita informacija.
4. Garbės sąjungos bei korporacijos susideda iš specialiai pakviestų narių, pasižymėjusių mokslinė veikla.

Bendri minėtų organizacijų tikslai yra:

- a. Suteikti progą pasidalinti mokslinėmis žiniomis spaudoje.
- b. Diskutuoti organizacijos ekonominę padėtį.
- c. Susipažinti su savo specialybės kolegomis.

Išeiviui naudingiausia profesinė organizacija turėtų būti akademija ar sąjunga. Jų svarbiausias tikslas būtų leidimas aukšto mokslinio lygio žurnalo, kurio straipsniai būtų indeksuoti Amerikos ir pasaulio mokslinėje spaudoje. Toks žurnalas suteiktų progos mokslininkui pristatyti savo darbus, plėsti lietuvišką technišką terminologiją ir būti cituojamam pasaulio mokslinėje spaudoje. Tam reikalinga stipri organizacija ir finansinė parama.

Ypatingai svarbu ruošti metinius suvažiavimus su moksline programa. Suvažiavimai galėtų būti ruošiami geografiniai įdomioje vietoje. Juose turėtų vyrauti gimtoji kalba. Įvertinant narių atsiekimus, turėtų būti duodamos piniginės premijos.

Dr. M. Vyganto nuomone, išeiivių mokslinės organizacijos turėtų bazuotis gimtąja kalba, propaguoti lietuvių mokslinius atsiekimus ir puoselėti bičiulišką nuotaiką.

Dr. J. Rimšaitė (Kanada)

"Tautinis aspektas" prie profesinės organizacijos yra mūsų svarstymų pagrindinis punktas ir problema. Nenoriu įnešti pesimizmo, bet turime žvelgti realiai į dabartinę padėtį. Trys aspektai yra priežastimi susidariusios padėties:

1. Besikeičianti tautos sąvoka.
2. Pagrindiniai organizacijų tikslai.
3. Kokios yra mūsų problemos šiose ypatingose sąlygose?

Išvada: Ką galime konkrečiai daryti.

Atsakant iš eiles į klausimus, būtų:

1. a. Anglų kalboje TAUTYBĖ yra tas pats kas PILIETYBĖ. Tik tautos, kurios sukūrė nepriklausomas valstybes, yra vadinamos tautomis, o jose gyvenančios mažumos yra "etninės grupės".

b. Pažiūros į laisvės atgavimą irgi yra skirtingos. Kas mums atrodo "Kova dėl Tėvynės laisvės" - garbingiausias dalykas, didžiųjų "Federalinių" valstybių laikoma "Federacijų" griovimu, militarizmu ir labai nepageidaujamu veiksmu.

c. Mums pabėgimas į laisvę lėktuvu yra džiaugsmingas įvykis, o tiems, kurie mūsų padėties nėra pergyvenę - piratinis veiksmas.

d. Rytų Europos ir Jaltos konferencija nėra garbingas aktas, net ir "Enc. Britanica" sako: "Vakarai nedaug žinojo apie Rytus ir nenorėjo žinoti, atseit, nusiplėvė rankas".

e. Žmogaus "laisvės amžiuje" vyksta didžiausi paradoksai, vis tebeturime tautų ir valstybių, kurios be jų atsiklausimo eina iš rankų į rankas, ar į "didžiųjų valdomas sferas".

Išvadoje suminėti faktai rodo, kad, kaip pavienių taip ir organizacijų pareiga supažindinti tuos, "kurie nieko apie mus nežinojo" su mūsų kultūra ir įrodyti, kad mes, nors ir maži, turime žmonių ir sugebėjimų gyventi savo pasirinktoje santvarkoje.

2. Profesinių organizacijų tikslai ir aptartis nedaug keitėsi amžių savartoje.

Lietuviams ir čia yra susidariusios ypatingos aplinkybės. Tautiečiai iš Tėvynės atstovauja Sovietų Sąjungai. (Vienas kolega latvis pasirašė "X, Riga, USSR". Jei dalyvaujame iš Vakarų, rašome: "X, Washington, U.S.A., London, England, ar Toronto, Canada".)

Lietuviai profesionalai "neša garbę" valstybėms, kuriose jie gyvena, bet ne savo Tautai, nebent pavardės pasako jų kilmę.

Nežiūrint didelių sunkumų, mūsų tautiečiai inžinieriai ir gamtininkai, palyginus su kitų profesijų tautiečiais, turi daugiau progų išeiti iš savos aplinkos ir asmeniniu kontaktu kelti problemas, esančias už profesijos ribų.

Siūloma :

- a. Reikštis pasaulio spaudoje, atitaisant klaidinančias informacijas apie Lietuvą.
 - b. Padėti jaunimui, pasirenkant profesijas.
 - c. Rengti ekskursijas į vietas, kurioms vadovauja lietuviai, tuo pačiu supažindinti jaunimą su iškiliais lietuviais profesionalais.
 - d. Ruošti populiarias paskaitas, iškelti praeitį ir neužmiršti ateities.
- Išeikime iš savo ribų, bendradarbiaukime su kitais, ypač su pabaltiečiais, būkime tolerantai kolegoms ir sudarykime draugišką atmosferą savo suėjimuose.

Dr. A. Nasvytis (Cleveland)

Prisitaikymas šiame krašte yra didelė dorybė. Latviai tai atlieka geriau už mus. Vien sugebėjimai dar ne viskas, per daug rodomi gabumai dažnai kenkia tarnybai ir aukštesnei vietai gauti. Išskirtinai gabūs yra nemėgiami "bosų". Reikia diplomatinio lankstumo ir mažiau akcentavimo principinių dalykų. Ekonominis pajėgumas turi didelę svarbą. Jei L. Fondas būtų įsteigtas 1900 m., mūsų veikla gal būtų skirtinga, o pats fondas jau turėtų apie 40 milijonų. Nuostolius nešame ir dėl mišrių šeimų, kurių skaičių reikia mažinti. Suaktyvinti veikimą; nedirbantiems visuomeninio darbo uždėti dvigubą mokesčių (po neatvykimo į kelis susirinkimus). Rengti įdomias paskaitas gražiose vietose.

Nenoriu kritikuoti mūsų visuomeninių organizacijų, bet mūsų vadovybės silpnėja. Gabieji nenori pasireikšti, o negabūs nori išlįsti.

Po pagrindinių pareiškimų sekė diskusijos, kuriose dalyvavo nemažas skaičius asmenų su įvairiais pasiūlymais.

Kai kurie pasisakymai bei pasiūlymai :

"Vietoje kalėdinių atviručių užsakyti "T.Žodį".

Dr. M. Vygantas, M.D.

"Pasvarstyti organizacijų federaciją"

J. Danys

"Daugiau ryšio su Lietuva. Išmesti įtarinėjimus".

Dr. F. Kaunas, M.D.

"Akcentas nekliudo, daugiau veržlumo, pasimokykime iš ispaniškai kalbančių".

S. Semėnienė

"Versti vertingus veikalus į anglų kalbą".

Tamulionienė

Tik laikas neleido toliau tęsti tikrai įdomių, esminių išeivijos reikalus liečiančių, diskusijų.

Padėkos Dienos darbai buvo baigti nuotaikinga "susipažinimo vakariene" toje pačioje posėdžių salėje. Skani vakarienė, pavilgoma "kilniais gėrimais", sudarė brolišką pakilią nuotaiką, kurioje nepastebimai prabėgo keletas valandų.

PENKTADIENIS

PASKAITOS APIE LIETUVĄ

Šiai paskaitų sesijai prisirinko daugiau visuomenės negu į suvažiavimo atidarymą. Sesijai vadovauti buvo pakviestas V. Vidugiris (Los Angeles).

Pirmoji paskaita "Lietuvos žemės turtai" - geol. B. Saldukienė

Prelegentė apžvelgė gamtos sukurtas mineralines iškasenas Lietuvos krašto paviršiuje ir gelmėse. Žaliavų išplitimą iliustravo Lietuvos žemėlapyje. Naudingų uolienų horizontalias slūgsojimo sąlygas pavaizdavo skersiniuose piūviuose, kertančiuose visą kraštą. Paaiškino sluoksnių susidarymą ir pateikė jų amžių. Apibūdino uolienų svarbumą bei naudingumą priešistoriniam klajokliui, ūkininkui, architektui ir menininkui, inžinieriui, technologui ir pramonininkui, geografui ir geologui. Trumpai paminėjo charakteringą mineralų - uolienų suradimo istoriją ir davė įvairių tyrimo institucijų studijų duomenis.

Aktuali, gyvai perduota paskaita, liečianti tiek daug įdomių, su Lietuvos žemės turtais susijusių klausimų, sukėlė gyvas diskusijas, o ypač buvo daug paklausimų. Šią paskaitą su visomis tabelėmis ir piūviais tikimės matyti netolimoje ateityje "T.Ž."

Antroji paskaita "Demografinės tendencijos Lietuvoje" - Dr. Z. Rékašius

Remdamasis gyventojų skaičiais ir pasiskirstymo duomenimis 1959-1974 metų laikotarpyje bei 1959 ir 1970 metų gyventojų surašymo duomenimis, išvedė sekančius matematinis modelius: a. Bendro gyventojų skaičiaus, b. pasiskirstymo tautybėmis, c. miesto ir kaimo gyventojų.

Iš šių modelių apskaičiavo, kokie turėtų būti sekančio gyventojų surašymo (1981) rezultatai. Iš šių modelių galime išvelgti ir ilgalaikes Lietuvos demografinės tendencijas, galiojančias tol, kol nebus drastiškų sukrėtimų (kaip pvz. karo, gamtos nelaimių ir pan.)

Visi šie modeliai pranašauja, kad Lietuvos gyventojų skaičius niekada neviršys 4 ir $\frac{1}{2}$ milijono.

Iliustracijai paduodame keletą įdomesnių skaičių. 1973 m. Lietuvoje iš viso buvo (tūkstančiais) 3233.1 gyventojas, miestiečių 1744.4, kaimiečių 1488.7, vyrų 1519.4 moterų 1713.7. Tautybėmis 1970 metais buvo sekantis pasiskirstymas (nuošimčiais) lietuvių 80.1, rusų 8.6, lenkų 7.7, kitų 3.6.

Atsakydamas į paklausimus, prelegentas įsakmiai pabrėžė, kad Lietuva iš visų Pabaltijo valstybių statistiniais duomenimis yra geriausioje padėtyje ir jos išsilikymui negresia betarpis pavojus. Daug blogiau su Estija ir visai liūdnei statistikoje atrodo Latvija. Šiurpiai nuskambėjo daktaro žodžiai: "Latvių tautos neliks, bus rusiškai kalbanti teritorija. Estija gali išlikti." Taip atrodo statistikos extrapoliacija.

Trečioji paskaita "Griežtieji ir gamtiniai mokslai Lietuvoje" - Dr. R. Vaišnys

Savo aktualią ir įdomią paskaitą, kurioje gretino Lietuvos mokslininkų atsiekimus ir darbo sąlygas su darbais JAV ir pažadėjo prisijusti T.Ž., kurią tikimės netolimoje ateityje matyti ištiesai.

Gyvybiniai svarbūs stebėjimai, liečiantieji dabartinę padėtį Lietuvoje, atliekami labai kompetentingų stebėtojų. Tai didelis ir labai reikalingas darbas.

Po trumpos pertraukos, pasivaišinus kava ir pyragaičiais, sekė S I M P O Z I U - M A S - „PLIAS-ALIAS dabarties ir ateities perspektyvos“.

Dalyviai: Donatas Šatas - pirm., dr. K. Čampė, arch. A. Kerelis ir dr. K. Alménas.

Pradėdamas diskusijas D. Šatas pabrėžė, kad grynai profesinės veiklos išvystyti neįmanoma. Profesinė sąjunga su tautiniu atspalviu yra vienintelis veiklos kelias. K. Čampė siūlė koncentruotis į skyrių veiklą ir iš gerai veikiančių pasisavinti kas gera ir tai pritaikinti savo aplinkoje. Ištraukti esensiją ir ją pritaikinti miegančioms skyriams. Be to, rajoninės konferencijos ir aplinkraščiai suartina bendrai veiklai. Neaplenkti ir socialinio pramoginio momento - kaip ekskursijų ir atostogų.

K. Alménas

Beveik neįmanomas ramus svarstymas ryšių su Lietuva, kuris turi sunkiai pakelti emocijų krūvį. Nežiūrėkime į nuomonių įvairumą kaip į blogį. Absoliuti vienybė yra apgaulinga. Pluralumas yra ne vien pageidautinas, bet ir reikalingas. Nesiūlau ypatingų ryšių, nes mes jau esame susirišę. Veikiantis ūkinių studijų centras, paskaitos apie Lietuvą vis tai akivaizdūs bendradarbiavimo pavyzdžiai. Kitas klausimas būtų, kaip mes galėtume padėti profesionalams, mokslininkams Lietuvoje. Yra begalės būdų, paminėtini: pasikeitimas literatūra (geriausiai tai atlikti partizaniniai), padovanojimas mokslinės aparatūros, pasikvietimas asmenų su paskaitomis. Propagavimas jų darbų, nes jie yra suvaržyti rusų kalba, o mokslinės literatūros nuo 70-80% yra skelbiama anglų kalba. Bulgarijos, Jugoslavijos mokslininkai savo darbus skelbia vokiečių kalba. Išversti lietuvių mokslininkų darbus į anglų kalbą. Salėje sukėlė nuostabą Alménos pasiūlymas įsteigti PLIAS skyrių Izraelyje, nes ten dabar yra keliolika technologų, persikėlusių iš Lietuvos.

*Penktadienio simpoziumo dalyviai:
iš kairės D.Šatas, dr.K.Čampė, dr.K.Almėnas
ir arch.A.Kerelis.*

(nuot. M.Krasausko)

Dalis T.Ž. posėdžio vakarieniauja

A. Kerelis

Savoje valstybėje pats gyvenimas yra lietuviškas, jis taipgi yra ir materialinės egzistencijos šaltinis. Kalbant paprastais žodžiais, nori ar nenori, savoje valstybėje reikia būti lietuviu. Išeivijoje lietuvišką gyvenimo būdą galime priimti arba atmesti savo valia. Antra, jis pačia savo socialine prigimtimi gali būti tik dalinis, nes visi priklausome nelietuviškai ekonominei ir socialinei santvarkai. Lietuviški poreikiai tai sistemai nerūpi. Kyla klausimas, kaip išlikti sąmoningu lietuviu svietimoje aplinkoje. Kol kas populiariausias tokio lietuvių apibūdinimas yra "savaitgalio lietuvis".

Dauguma dabartinių mūsų narių yra organizacijoje vien dėl to, kada jo ryšys užsiėmė dar studentavimo metais. Dabartinė mūsų studentija didelių vilčių neduoda. Nors mes džiaugiamės to jaunimo lietuvišku veikimu, ruošiamės jam kongresus ir apipilame doleriais, tačiau jaunimo organizacijos, nors paviršiumi šiek tiek lietuviškos, tačiau tūno didelėje izoliacijoje nuo bendros lietuviško gyvenimo tėkmės. Jie elgiasi taip, lyg jų jaunatviška veikla būtų visų mūsų reikalų galutinis išsprendimas, lyg kad už jaunimo organizacijų jau nebūtų nieko vertingo ir svarbaus. Tokioje atmosferoje brėsdamas būsimo intelektualas, riš save ne su lietuviška visuomene, bet su tąja mažąja visuomene, kurioje dabar smagiai laiką leidžia. Lietuviškas veikimas jam nuobodus, laiką gaišinantis, nevertas jo pastangų. Kartais tas pat atsitinka ir su vyresniosios kartos atstovais.

O kaip su tais, kurie darbus susiranda ar įmonių iškeliami į Oklahomą, Oregoną ar Alabamą? Jiems sunkiau palaikyti betarpį ryšį su mūsų sąjunga, tačiau ir jie dėl šios priežasties neturėtų save nurašyti. Iš jų lauktume bendradarbiavimo mūsų spaudoje, o taip pat dalyvaujant suvažiavimuose.

Pailiustravęs savo tvirtinimus pavyzdžiais, pateikė konkrečius pasiūlymus veiklos sustiprinimui bei pagyvinimui.

1. Reguliariai rengti darbų parodas, studijuojantiems inžineriją bei architektūrą, skirti premijas, kaip buvo daroma prieš keletą metų Chicagoje.
2. Ruošti reguliarias architektų ir inžinierių parodas visuomenei. (Šiame suvažiavime ypatingai pasigedau architektūros konkurso).
3. Verbuoti narius asmeniniais kontaktais.
4. Pravesti T.Ž. vaju, kad ne 500 egzempliorių pasiektų skaitytojus bet 5000. Studijuojančiam jaunimui siųsti T.Ž. nemokamai.
5. PLIAS-ALIAS turėtų labai rimtai pažiūrėti į projektus, vykdomus visuomenės lėšomis, kurių suprojektavimui ir vykdymui samdomi svetimtaučiai. Lietuvių profesionalų skaičius ir pasirinkimas yra tiek gausus, kad gali patenkinti bet kokius reikalavimus.
6. Išvystyti mūsų organizaciją kaip uniją, kuri rūpintusi savo nariais, patekusiais į vargą. Per asmeninius kontaktus parūpinti darbą.

Pasisakius kviestiniams kalbėtojams, užvirė diskusijos pilna to žodžio prasme.

Kutkus (Detroitas): Organizuotam bendradarbiavimui mūsų veiksniai nepritaria. Ar išeisime prieš veiksnius? O pats bendradarbiavimas yra cenzūruotas.

Šatas: Nesiūlome organizuoti bendradarbiavimą, bet tik kalbame ir nagrinėjame jį. Apie Lietuvą reikia žinoti kiek galima daugiau, palaikyti tik tokį bendradarbiavimą, kuris nekenkia Lietuvos bylai. Lietuviai nenori būti vienos tautos, vienos kalbos įtakoje. Toje kovoje reikia jiems padėti.

Pakreipus pašnekėsį į praktiškus ir konkrečius reikalus; buvo siūlyta: šaukti konferencijas konkrečiai temai aptarti.

Vargu ar yra visiems priimtinas bendradarbiavimo aptarimas. Ką ypatingai norėtųsi pabrėžti, kad šio opaus klausimo "karštas" svarstymas nesuskaldė auditorijos, kaip galima buvo laukti, bet ją greičiau suartino, sujungė. Tai reikšmingas nusiteikimas, kuriuo turėtume vadovautis, svarstant šį jautrą klausimą ateityje.

Bendroje išvadoje suvažiavimo nuomonė krypo, kad reikėtų vadovautis Kerelio mintais 5 punktais.

Simpoziumu buvo baigti penktadienio plenumo posėdžiai ir darbai.

ŠEŠTADIENIS

Užėjus sniego pūgai, pabiuro Chicagoje keliai ir lėtino eismą. Nežiūrint jokių aplinkybių, J. Danio kieta ranka įrikiavo visus į darbą. Vyko naujų organų rinkimai, skyrių atstovų pranešimai ir kiti organizaciniai reikalai. Tų darbų santrauką rasite šio aprašymo gale - "Darbo posėdžiai".

Toliau sekė pietų pertrauka, kurios metu A.T.Antanaitis skaitė paskaitą. Šiuos pietūs apmokėjo dvi lietuvių bendrovės: Bartkus and Assoc., kurios dalininkas yra inž. Jurkūnas, ir Venta Eng., kurios dalininkas - inž. A. Vengris.

Alg. T. Antanaitis

Lietuvos ir išeivijos literatūros lygio ir kultūrinio įnašo sugretinimas

Aptariamąjį (pokarinį) laikotarpį prelegentas padalino į tris dalis: „asmenybės kulto“, „atlydžio“ ir „sunormalėjimo“ perijodus okupuotoje Lietuvoje, arba stovyklinį, išikūrimo ir prisitaikymo išeivijoje. Per pirmąjį perijodą, dėl itin griežto kūrybinių laisvių suvaržymo gimtajame krašte, nedaug kas literatūriniai vertingo buvo sukurta. Poeziją gožė „pilietiniai“ (arba propagandiniai) eilėraščiai, gi prozą dominavo veikalai, liečiantys prieškarinius įvykius (atpasakotus traukiant ant ideologinio kurpalio), dažnai ir parašyti, ar bent suplanuoti nepriklausomybės laikotarpyje: K. Borutos „Baltaragio malūnas“, Ievos Simonaitytės „Pikčiurnienė“, A. Vienuolio „Puodžiunkiemis“, J. Baltušio „Parduotos vasaros“ ir kt.

Po „atlydžio“, šalia atgijusių vyresniųjų (J. Grušo, J. Paukštelio, V. Mykolaičio-Putino), stipriai ėmė reikštis ir nauji talentai (E. Mieželaitis, Just. Marcinkevičius, J. Degutytė, J. Avyžius, M. Sluckis, R. Lankauskas, J. Mikelinckas, K. Saja ir kt.). Abudu pirmuosius perijodus išeivijoje sukurtą literatūrą galėjo didžiulis aiškia kokybine persvara, savo tarpe turėdama ne tik eilę jau klasikais pripažintų rašytojų, kaip V. Krėvė, F. Kirša, J. Savickas, I. Šeinius, bet būrį sėkmingai ir pastoviai besireiškusių (J. Aistis, B. Brazdžionis, L. Dovydenas, P. Orintaitė, H. Radauskas) ar jau vienaip ar kitaip potencialą parodžiusių, bet išeivijoje suklestėjusių (P. Andriušis, K. Bradūnas, A. Nyka-Niliūnas, M. Katiliškis, H. Nagys, V. Ramonas, J. Kralikauskas, J. Jankus ir kt.). Antrąjį laikotarpį jiems čia talkino ir juos stebė ir tie, kurie savo „literatūrinės karjeros“ pradėjo svetimuose kraštuose, kaip A. Baronas, K. Barėnas, J. Gliauda, A. Landsbergis, A. Škėma, V. Šlaitas, K. Ostrauskas ir kt.

Trečiojo pokarinio dešimtmečio lietuvių literatūrą, maždaug nuo 1966 metų jau kokybiniai aiškiai dominuoja gimtajame krašte sukurtą, ten išaugus naujai, itin talentingai, išsilavinusiai ir veržliai rašytojų kartai, iš kurių paminėtini: J. Aputis, S. Geda, J. Glinskis, L. Jacinevičius, R. Kašauskas, S. Šaltenis, J. Vaičiūnaitė, ir daug kitų. Paminėtinas didelis literatūros mokslo sustiprėjimas ir būrio kompetentingų kritikų prieauglis.

Paskaita buvo iliustruota aptariamų rašytojų kūrybos pavyzdžiais, įrašytais magnetofoninė juoston. Čionykščių autorių kūrybos pavyzdžius įskaitė aktorius Leonas Barauskas, gi dauguma ištraukų iš gimtojo krašto rašytojų kūrybos buvo perduota iš jų pačių įkalbėtų plokštelių.

Popiečio paskaitoms pirmininkavo V. Vidugiris. Tai vienintelės paskaitos suvažiavime turėjusios internacionalinę-technologinę atspalvį, bet pritaikintos ir platesnei visuomenei.

*A. Antanaitis skaito
paskaitą pietų metu
(nuot. M. Krasausko)*

*Paskaitos klausytojai
(nuot. M. Krasausko)*

PIRMOJI POPIEČIO PASKAITA

Žmogaus įtaka miesto klimatui - Dr. R. Viskanta

Vienas iš geriausiai žinomų meteorologinių faktų yra temperatūros skirtumas tarp miesto ir jo apylinkių. Apžvelgęs žmogaus padarytus pakeitimus žemės paviršiuje, kurie padeda suformuoti taip vadinamą "miesto šilumos salą", pateikė meteorologinius duomenis ir paaiškino temperatūros, drėgmės, kritulių ir spinduliavimo skirtumus tarp miesto apylinkių, dienos ir nakties laikų, žiemą ir vasarą. Pateikė apskaičiavimus, parodančius temperatūros, drėgmės, taršos ir vėjo pasikeitimus išilgai miesto. Ypač pabrėžė taršos įtaką miesto energijos balansą, temperatūrą ir drėgmę atmosferoje. Taip pat į žmogaus ir miesto įtaką ir jo apylinkių klimato modifikaciją, susijusią su degimo procesais, žemės paviršiaus pasikeitimu ir atmosferos užteršimu.

ANTROJI POPIEČIO PASKAITA

„Didieji ežerai Amerikos ūkyje" - Dr. L. Bajorūnas

Didieji ežerai jungia Jungtines Amerikos Valstybes ir Kanadą tūkstanties mylių siena. Turtinga geležies rūdos ir anglies žaliava, pigus transportas laivais, neribotos vandens atsargos sudaro palankias sąlygas pramonei plėstis. Šiuo metu apie pusę Amerikos sunkiosios pramonės yra prie didžiųjų ežerų. Aukšti atlyginimai sutelkė mases gyventojų į miestus, kurie išsiplėtė šių ežerų pakrantėse. Gi tos ištiestos pakrantės apjuostų pusę žemės rutulio. Ežerai išlygina viso rajono klimatą - žiemos būna švelnesnės ir vasaros vėsesnės. Tačiau audrų sukeltos ežerų bangos aplieja didžiulius plotus, nuneša gyvenamus namus, išplauna paplūdimius ir tuo pridaro milijoninių nuostolių. Didžiųjų ežerų apvaldymas yra bemaž neįmanomas, nežiūrint daugelio pastangų.

Iš patiektų trumpų apybraižų skaitytojai galėjo susidaryti apytikrį vaizdą, kokie klausimai buvo paliesti paskaitose, simpoziumuose ir jų vedamąją mintį, bei reikšmingesnius tvirtinimus, vertinimus, liečiančius mūsų veiklą.

Organizacinę ir oficialią dalį nukeliame į pabaigą, kad lengviau būtų sekti suvažiavimo eigą, o nutarimai ir pasiūlymai nebūtų išblaškyti per visą rašinį, bet sukaupti į vieną vietą.

DARBO POSĖDŽIAI

Svarstymai - nutarimai

Penktadienį ir šeštadienį įvyko du organizaciniai darbo posėdžiai.

P E N K T A D I E N I S - lapkričio mėn. 29 d.

Antroji skaudi žinia, gauta suvažiavimo metu, kad New Yorke mirė mokslininkas, visuomenininkas, rašytojas ir kovotojas dėl Lietuvos laisvės prof. Juozas Brazaitis. Jo atminimas pagerbtas susikaupimo ir tylos valandėle.

Darbo posėdis turėjo prieš akis svarstyti net 9 atskirus dalykus.

Išsamus C. V-bos pirmininko pranešimas palietė visus minėtus klausimus ir tuo labai palengvino ir paspartino posėdžio eigą. Prabėgomis žvilgterėkime į kiekvieną iš jų atskirai.

C. Valdybos pranešimas - pirm. P. Mažeika

C. V. nesistengė parodyti žaibiškų ir labai įspūdingų efektų, bei save garsinti, bet savo veiklą grindė tolimesnėmis distancijomis. Nuo pat pradžios suformulavo eilę projektų, kuriuos vykdant buvo tikimasi sąjungą sustiprinti, išplėsti, pagyvinti ir suteikti apibendrintą kryptį. Pažvelkime į šiuos projektus:

EKSKURSIJA Į LIETUVĄ

Negavus pakankamai pritarimo iš skyrių, šį projektą teko atidėti į šalį. Manoma, kad daug kur šio sumanymo tikslai nebuvo pilnai suprasti. Kaip ten bebūtų, po pranešimo vykusiose diskusijose šiam projektui pritarėjų irgi neatsirado.

KARTOTEKA

Kartotekos sudarymas irgi nerado universalaus pritarimo. Kai kurių buvo nuogastaujama, kad ji gali pakliūti į nepageidaujamas rankas. Neprileidžiama, kad ja kas ypatingai domėtusi, be to, nėra reikalo ją visur barstyti. Jos reikalingumu ne daug kas abejoja. Šiuo metu jau yra virš 1000 kortelių, kas sudaro apytikriai apie 40-50 % įtrauktinų asmenų. Ją tvarkė B. Saldukienė.

CENTRINIS SKYRIUS

Sekantis žingsnis, išplaukiantis iš kartotekos, buvo centrinio skyriaus sudarymas. Jis turėjo apimti atokiai nuo skyrių gyvenančius profesionalus. To skyriaus pirmininku buvo C. V-bos narys. Jame jau yra 15 narių, tai patenkinama pradžia, žinant, kad organizavimas pradėtas tik šią vasarą. Prileidžiama, kad jis galėtų išaugti iki kelių šimtų narių, nes pasisklaidymas iš lietuviškų telkinių vyksta sparčiu tempu.

LAIPSNŲ TEZĖS APIE LIETUVĄ

Sąryšyje su ūkinių studijų centru, veikiančiu ALIAS ribose, buvo mėginta patraukti studijuojančius pasirinkti tezes liečiančias Lietuvą akademiniams laipsniams įsigyti. Buvo pažadėta 200 dolerių parama, renkant medžiagą. Būtų galima sudaryti palankias gyvenimo sąlygas, rašant tokią tezė. Pasiūlymu pasinaudojo tik vienas asmuo.

IZRAELITŲ STRAIPSNIAI IR STUDIJOS

Pradėjus iš Sovietijos išvykti žydams, buvo prileidžiama, kad tam tikras profesionalų skaičius išvyks ir iš Lietuvos. Į skelbimą didžiausiame Izraelio laikraštyje, kviečiant bendradarbiauti ir pažadėjus už priimtą studiją ar straipsnį honoraro po 100 dolerių, atsiliepė 4 asmenys. Visi pasiūlė įdomius straipsnius apie Lietuvos ūkį ir pramonę. Po tų metų kilusio karo ryšiai nutrūko. Paskutinėmis žiniomis, Izraelio įstaigos tokiam bendradarbiavimui nepritariančios.

ŽENKLIUKO PROJEKTAS

Praeitoji C. V-ba buvo paskelbusi PLIAS ženkliuko konkursą, kurį laimėjo E.Arbas. Suvažiavimui buvo pavesta jį pagaminti. Projektas buvo autoriaus pritaikintas sumažinimui, išimant kai kuriuos simbolius. Ženkliuko pagaminimas kainuotų apie 1000 dolerių. Po kelių pasisakymų jo vykdymą nutarta atidėti neribotam laikui.

RAJONINĖS KONFERENCIJOS

Buvo sušauktos trys rajoninės konferencijos: New York, Kingston (Ont.) ir be C. V-bos iniciatyvos Canberroj (Australija). Sekanti rajoninė konferencija ruošiama Adelaidėje (Australijoje) š.m. gruodžio mėn. pabaigoje. Rajoniniai suvažiavimai yra naudingi ir sąjungos veiklą skatinantieji įvykiai.

ATOSTOGINĖS KONFERENCIJOS

Tokia konferencija buvo suruošta Juno Beach, Floridoje. Dalyvavo labai mažas skaičius asmenų.

MOKSLO IR KŪRYBOS SIMPOZIUMAI

Chicagos skyrius atliko visą technikinį simpoziumo paruošimo darbą, finansavo ir redagavo simpoziumo leidinius. Jie tą uždavinį atliko labai gerai.

TECHNIKOS ŽODIS

Pastarųjų metų bėgyje T.Ž. pradėjo rodytis reguliariai ir gerokai pasitempė turiniu. Prie to gražiai pasidarbavo spaudos sekcijos vadovas J. Sakalas ir vyr.red. V. Jautokas. Esame dėkingi G. Lazauskui, kad jis pasiliko T.Ž. ir tęsia jame konstruktyvinį darbą.

KRAŠTŲ SKYRIAI, ATSTOVAI

Turime atstovus Venecueloje, Argentinoje ir Anglijoje. Gyviausi ryšiai yra su Brazilijos atstovu V. Idika. Galvojama, kad š.m. lapkričio mėn. buvo įsteigtas PLIAS Brazilijos skyrius.

Susirašinėta su I. Bartkumi, San Francisco ir jis paprašytas sušaukti steigiamą susirinkimą. Tolimesnių informacijų dar neturime.

Protesto laišakai buvo pasiūsti Australijos ir Naujosios Zelandijos vyriausybėms dėl Lietuvos okupacijos pripažinimo. Sudarytas ryšys su latvių ir estų profesinėmis organizacijomis.

Iš šios trumpos pranešimo santraukos jau galime pastebėti, kokį platų veiklos barą buvo užėmusi C. V-ba. Kai kurie projektai ir sumanymai manome liks ir naujųjų valdybų darbotvarkėje ir bus nenutrūkstamai tęsiami toliau.

NUTARIMAI

C. V-bos pasiūlymas pakeisti sąjungos vardą nerado suvažiavime visuotino pritarimo. Nutarta pavesti naujai valdybai referendumu atsiklausti skyrius.

C. V-bos pasiūlymu, nutarta C. V. kadenciją iš dvejų metų prailginti į trejus metus.

BALIUS

Šeštadienio vakare įvyko puošnioje Sabre Room salėje balius, kuris sutraukė didelę dalį Chicagos visuomenės. Po skanios vakarienės, dainuojant sol. V. Stankienei, o A. Stelmoko orkestrui pritariant, susirinkusieji linksmai ir smagiai pasišoko. Šis subuvimas dar kartą įrodė, kad inžinierių sąjungos ruošiami baliai yra mėgiami ir noriai lankomi.

SEKMADIENIS

Sekmadienį Tėvų Jėzuitų koplyčioje kun. J. Vaišnys, S.J. atlaikė Šv. Mišias už mirusius sąjungos narius. Pamaldų metų buvo pasakytas pamokslas, pritaikytas suvažiavimui dalyviams.

Po pamaldų Jaunimo Centre senoji C. V-ba perdavė pareigas naujai valdybai. Naujasis pirm. A. Kerelis savo žodyje pabrėžė, kad stengsis tęsti toliau senosios valdybos pradėtus darbus, o iškilus naujoms mintims, su savo valdybos narių pagalba mėgins jas įgyvendinti.

Palinkėję vieni kitiems sėkmės, visi dalyviai išsiskirstė savais keliais su mintimi vėl susitikti už trejų metų sekančiame suvažiavime.

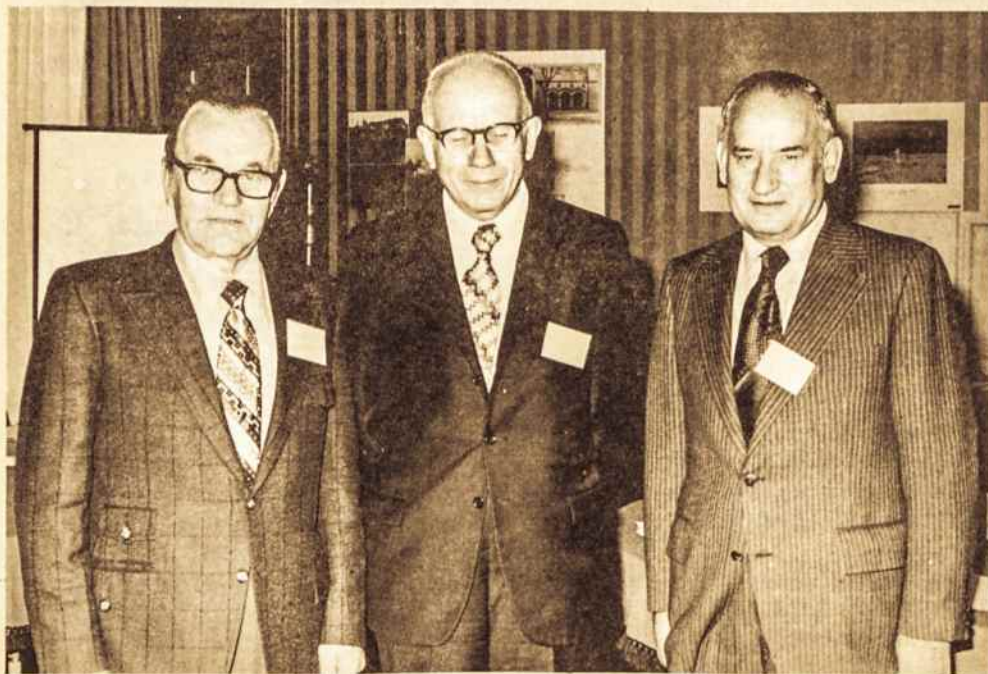
NAUJOSIOS VALDYBOS

CENTRO VALDYBA ir REVIZIJOS KOMISIJA → iš Chicagos,

GARBĖS TEISMAS → iš Detroito

NAUJOJI PLIAS-ALIAS CENTRO VALDYBA

Albertas Kerelis	-	pirmininkas	REVIZIJOS	KOMISIJA
Stasys Jokubauskas	-	vicepirmininkas		
Juozas Rimkevičius	-	" "		
Julius Lintakas	-	sekretorius	Albertas Vengris	pirmininkas
Juozas Sakalas	-	iždininkas	Aleksandras Traška	narys
Kristupas Daugirdas	-	narys	Pranas Urbutis	"
Stepas Lukauskas	-	"		
Bronius Masiokas	-	"		
Rimvydas Rimkus	-	"	GARBĖS	TEISMAS
Bronius Galinis	-	"		
			L. Bajorūnas	pirmininkas
			Jurgis Mikaila	narys
			Vacys Urbonas	"

*Detroitiškiai suvažiavime: V. Urbonas, J. Mikaila, ir dr. L. Bajorūnas
(nuot. M. Krasauskos)*

TECHNIKOS ŽODŽIO AKTUALIJOS

PLIAS-ALIAS XII-jo suvažiavimo proga Chicagos spaudos sekcijos pirmininkas ir T. Ž. administratorius J. Sakalas buvo sukviėtas pasitarimà T. Ž. aktualiaisiais reikalais. Pasitarime dalyvavo vyr. redaktorius V. Jautokas, jo pavaduotojas G. Lazauskas ir redakcinės kolegijos nariai: J. Danys (Ottawa-Canada), dr. P. Mažeika (Washington), V. Vidugiris (Los Angeles). Be to, B. Galinis (Bostonas), V. Urbonas (Detroitas) ir chicagiškiai: skyr. p-kas K. Burba, A. Kerelis, K. Bertulis, A. Didžiulis, J. Rimkevičius, R. Vaitys, V. Vintartas, A. Pargauskas, techn. red. J. Slabokas ir M. Krasauskas.

Konstatuota, kad T. Ž. leidimas yra vienas pagrindinių PLIAS-ALIAS darbų. T. Ž.-džio leidimu rūpinasi redakcija, redakcinė kolegija ir administracija.

Pasitarime vyr. red. V. Jautokas pasisakė, kad jo nuomone redakcinės kolegijos nariai, kurių sudėtin be jau minėtų įeina ir dr. S. Matas (Cleveland-Ohio), turėtų būti lyg ir regijoniniai atstovai, kurie telktų T. Ž. medžiagà, steigtų spaudos sekcijas išsirenkant iš savo tarpo koordinatorių medžiagos telkimui ir jos apipavidalinimui.

Medžiagos parūpinimas yra pats svarbiausias reikalas. T. Ž. turėtų būti sekantys pastovūs skyriai: a. vedamieji (C. V-bos ar redakcijos); b. pagrindiniai straipsniai; c. pažinkime vienas kità; d. Lietuvos technikos darbų apžvalga; e. terminologija; f. technikinė apžvalga: 1. architektūra; 2. lietuviai technikinėje literatūroje; 3. Lietuvos aviacija; 4. mūsų mirusieji; 5. sukaktuvininkai; 6. iš mūsų veiklos.

Pasitarime buvo atkreiptas dėmesys, kad, V. Jautokui perėmus redagavimą, T. Ž. pradėjo pasirodyti reguliariai. Konstatuota, kad ALIAS Chicagos skyriui tenka sunkiausia našta leidžiant T. Ž. Pasiūlyta: 1. T. Ž. redakcinė kolegija rūpinasi straipsniais ir pinigine parama; 2. kolegija turi teisę pasisakyti turinio, apipavidalinimo, periodiškumo reikalais, kooperuojant su vyr. redaktoriumi; 3. kolegijos pagrindinis tikslas vis dėlto turėtų būti straipsnių parūpinimas; 4. vengti, kad nebūtų į tą patį leidinį dedami vieno autoriaus du ar daugiau straipsnių; 5. red. kolegijos išplėtimas nėra pageidautinas, nes kolegija pasidarytų nedarbinga; 6. surasti būdus atžymėti straipsnių autorius, o taip pat kreipti daugiau dėmesio į neatspausdintų straipsnių autorius ir 7. surasti galimybes išversti straipsnius iš anglų kalbos į lietuvių.

Pasitarimai ir diskusijos buvo baigti arch. Alberto Kerelio finansuojamomis vaišėmis.

M. Krasauskas

Dalis T. Ž. posėdžio dalyvių (Nuot. Z. Degučio)

PAŽINKIME VIENAS KITĄ

Skyriaus redaktorius

Vytautas Vintartas
6547 S. Maplewood Ave.
Chicago, IL, 60629

SKYRIAUS REDAKTORIAUS PASTABOS

Kaip pradėdant šį skyrių buvo minėta, jame bus vengiama kartoti tas pačias žinias apie tuos pačius asmenis. Tai liečia, ypač, jų nuotraukas ir biografijas: papildomos žinios jose ir pataisos, tačiau, bus pateikiamos. Žemiau yra dedama K. Devenio nuotrauka 2-rą kartą, bet jo biografija 1-mą kartą, nes T.Ž. 2-me nr. per klaidą jos vietoje buvo pateikta (čia sekanti) J. Dėdino biografija. Toliau yra pateikiama papildyta dr. inž. V. Klemo biografija. Norint simpoziumo dalyvių paminėjimą su šiuo numeriu užbaigti, čia dedamos likusios biografijos be nuotraukų, nes jų negauta.

Keletas iš visų paminėtų simpoziume dėl ligos ar tarnybos nedalyvavo, bet čia jų neišskirsime.

II-JO MOKSLO IR KŪRYBOS SIMPOZIUMO DALYVIAI

(tąsa)

KĘSTUTIS P. DEVENIS

Viceprezidentas ir Ekologinės inžinerijos skyriaus viršininkas CE Maguire Inc. Gimė 1928 m. kovo 25 d. Waterbury, Conn. Nuo 1930 iki 1940 m. gyveno Lietuvoje. Yale universitete įsigijo BE laipsnį 1948 m., MIT MS laipsnį 1950 m. ir CE laipsnį 1956 m. Dirba CE Maguire, Inc. firmoje nuo 1950 m. Firma turi daugiau kaip 550 žmonių, o Ekologinės inžinerijos skyrius apie 120, kurie paruošia planus geriamo vandens ir kanalizacijos surinkimui ir apšvarinimui. Buvęs ALIAS Bostono sk. pirmininkas ir ALIAS C. V-bos vicepirmininkas. Priklauso daugeliui profesinių organizacijų. Parašęs keletą techniškių straipsnių. Registruotas inž. Mass. valstijoje.

JONAS DĒDINAS

Research Associate Eastman Kodak Co. tyrinėjimo laboratorijos, Rochester N.Y. Gimė 1929 m. šakių apskrityje. Mokėsi šakių gimnazijoje ir Augsburgio lietuvių gimnazijoje. Studijavo cheminę inžineriją Johns Hopkins universitete (B.A. 1954) ir Delaware un-te (M.Ch.E. 1956). Dirbo Gulf Co. tyrinėjimo laboratorijose 1956-62 m. Studijavo fizinę chemiją Carnegie technologijos institute (Ph.D. 1965). Tyrinėjimo sritis yra organinių junginių fotocheminių reakcijų mechanizmai ir masės spektrometrija. Aktyvus narys Rochesterio L.B., pirmininkas 1967-68 m., kultūrinės sekcijos valdybos narys. Moksleivių ateitininkų kuopos globėjas. Šv. Jurgio R.K. lietuvių parapijos tarybos vicepirmininkas.

JONAS VARIAKOJIS

Statybos - Sanitarijos Inžinierius. Gimė 1932 m. Lietuvoje. Baigė Illinois Universitetą, įsigydamas B.S. laipsnį iš Statybos Inžinerijos ir Illinois Technologijos Institutą, įsigydamas M.S. laipsnį iš Sanitarinės Inžinerijos. Yra registruotas inžinierius Illinois valstijoje, narys ALIAS, American Society of Civil Engineers ir Water Pollution Control Federation. Šiuo metu tarnauja Chicagos Sanitariniame Distrikte, kur yra Inžinerijos Departamento Planavimo Skyriaus viršininkas.

Prof. dr., assoc. profesorius nuo 1971 m. asst. profesorius 1966 m. doktoratas — Carnegie - Mellon University 1967 m., bakalauras — Wesleyan University, Middleton, Conn., 1962 m. Gimė 1939 m. Lietuvoje. Iki 1968 m. nagrinėjo branduolinę struktūrą muonic spindulių matavimo metodu; 1968 m. dirbo prie Cornell universiteto electron synchrotron nagrinėdamas gaminimą; šiuo metu bendradarbiauja su grupe Stony Brook universitete, Long Island, N.Y. — tyrinėja sunkių ionų reakcijas. Priklauso American Physical Society ir Sigma Xi.

ADOLFAS K. GAIGALAS

MODESTAS JAKAITIS

Viceprezidentas ir įmonės direktorius, Advanced Learning, Inc. Gimęs 1929 m. Kaune. 1958 m. University of Illinois baigė geologiją, o 1959 m. Ohio State un-te gavo geodezijos magistro laipsnį. Septynius metus dirbo IBM Corp. kaip sistemų inžinierius, o vėliau — instruktorius. Šiuo metu dirba Advanced Learning įmonėje, kuri ruošia ir pardavinėja įvairias industrinio apmokymo programas bei medžiagą. Dirba su lietuviais skautais ir švietimo srityje.

Pramonės ir sistemų inžinerijos profesorius Georgia Institute of Technology. Gimė Lietuvoje ir un-tą baigė 1944 m. Kaune. Studijas tęsė Vokietijoje ir JAV, kur 1968 m. Georgia Inst. of Technology gavo mokslų daktaro laipsnį. Plačiai konsultavęs Vakarų Europoje 1948-60 m. JAV dirbo pramonėj, o nuo 1965 m. švietimo bei tyrinėjimo srityse. Išvystė ir dėstė visą eilę informacijos technologijos bei sistemų teorijos kursų, yra vadovavęs eilei stambių studijinių projektų. Parašęs 30 mokslinių darbų. Vokietijoje buvo LB krašto v-bos pirmininku, dalyvavo 1969 m. Mokslo ir Kūrybos simpoziume, bendradarbiauja spaudoje, yra mokslinių organizacijų narys.

PRANAS ZUNDĖ

RAIMUNDAS R. RIMKUS

Chief of Maintenance and Operation Chicagos Sanitarinio distrikto. Gimė 1932 m. Lietuvoje. Studijavo Purdue ir Loyolos universitetuose. B.S. laipsnį įgijo cheminėje inžinerijoje 1956 m. Purdue un-te. Registruotas Professional Eng. Illinois ir Missouri valstijose. Priklauso sekančioms profesinėms organizacijoms: American Institute of Chemical Eng. American Public Works Association, Water Pollution Control Federation ir Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų sąjungai (ALIAS). Dirbo sekančiose įstaigose: 1958-60 m. U.S. Government, 1960-65 m. Illinois Institute of Technology, 1965-67 m. Monsanto Co. (vyresnis inž.), 1967-69 m. Versicol Chemical Co. (projekto inž.), 1969-1973 m. Chicagos Sanitariniame distrikte vyriausio inž. asistentas.

Data Systems and Services skyriaus vedėjas ir asst. profesorius Computer Science, Purdue University Calumet Campus. Gimė 1932 m. Kaune, mokėsi Lietuvoje, Vokietijoje ir JAV. 1955 m. baigė Illinois un-tą, o 1958 m. California Institute of Technology gavo mechaninės inžinerijos magistrą. 1955 m. pradėjo dirbti erdvių pramonėje; nuo 1961 m. dirba su kompiuteriais įvairiose pramonės srityse. Keliuose Chicagos apylinkės universitetuose dėstė eilę kompiuterių matematikos kursų. Talkininkauja lietuvių visuomenės sambūriuose, dalyvauja amerikiečių profesinės organizacijos Association for Computing Machinery veikloje; pirmininkavo ACM Chicagos skyriui pirmininkauja vienos ACM programos centrinei komisijai. Retkarčiais rašo lietuvių spaudoje, yra skaitęs pranešimus savo specialybės temomis angliškai.

ANTANAS V. DUNDZILA

VYTAUTAS KLEMAS

Nuo 1971 m. asso. profesorius Delaware u-te, Newark, Delaware. Gimęs 1934 m. Klaipėdoje. Vidurinių mokslų baigė 1953 m. Bostone. 1957 m. Massachusetts Institute of Technology (MIT) įgijo elektron. inž. BS, o 1959 m. ten pat MS laipsnį elektrofizikoje. 1965 m. gavo optinės fizikos mokslų daktaro laipsnį Braunschweigo u-te, Vokietijoje. 1959-60 m. jaun. leitenantas JAV-ių kariuomenės ryšių daliniuose. 1961-70 m. vadovavo optinės fizikos skyriui General Electric Co., Valley Forge, Pennsylvania.

Be profesoriaus pareigų jis yra vedėjas pavaduotojas ir tyrinėjimų vadovas u-to jūrų tyrinėjimo skyriuje ir jūros mokslų fakulteto dekanas; tyrinėjimų vadovas NASA ERTS-1 (Earth Resources Technology Satellite), dabar sk. iejančio apie žemę ir per 2 metus perdavusio 100.000 paveikslų, ERTS-B (paleisimo 1975 m. pradžioje) ir buvusios Skylab programose; tyrinėjimų vadovas Delaware valstijos vandeningų žemių ir pelkynų kartografijos paruošime pagal valstijos aktą. Taipgi, tyrinėtojas NSF-RANN programoje, sekant vandens teršimą nafta Delaware įlankoje.

Šiais metais JAV-ių valdžia prof. V. Klemui paskyrė \$57.000 jo vadovaujamos jūros mokslininkų grupės darbams vykdyti. Jo grupė yra viena iš 93, gavusių panašią paramą, tarpe 669-ių tokių grupių JAV-se ir 43-jų kituose kraštuose, NASA parinktų žemės turty susekimui ERTS-B satelito pagalba.

Prof. V. Klemas yra paskelbęs 16 mokslinių studijų iš optinės fizikos ir aplinkos tolimo sekimo (remote sensing of environment) sričių. Dalyvavo abejuose Mokslo ir Kūrybos simpoziumuose. Yra buvęs ALIAS Philadelphijos sk. pirmininku.

Patarėjas aplinkos apsaugos įstaigos tyrimų ir užrašų skyriui; Bendix b-vės oro erdvių skyriui, Ann Arbor, Mich. Narys: Environmental Quality Committee, IEEE; American Geophysical Union; American Society of Photogrammetry. Yra pirmininkavęs tolimo sekimo ir taršos išaiškinimo sesijoms 3-jose mokslinėse konferencijose.

KAS, KUR IR KĄ VEIKIA

VALDAS ADAMKUS, inž. iš Chicagos, yra JAV-ių gamtos aplinkos apsaugos departamento vicedirektorius ir tuo pačių vid. vakarų, dabar vadinamų penktu regionu, viršininkas. Tą regioną sudaro Minnesotos, Visconsino, Illinois, Indianos, Michigano ir Ohio valstijos. Šį rudenį tarnybos reikalais jis lankėsi Europoje. Esant jam Sovietų Sąjungoje, Vilniaus universiteto pakviestas, skaitė paskaitas Vilniaus u-te ir Kauno Politechnikos institute oro ir vandens apsaugos bei ekologinių problemų klausimais. Grįžtant į JAV-es, V. Adamkus su žmona buvo sustoję Romoje, kur susitiko su Italijos lietuvių visuomenės atstovais. Chicagos CBS-WBBM radijo stotis davė pasikalbėjimą su juo (anglų kalba) apie kelionę ir ekologines problemas. Ta tema pasikalbėjimą jis pažadėjo pateikti ir Technikos žodžiui.

JUOZAS ARDYS, inž. iš Bloomington, Illinois, yra JAV-ių Liet. B-nės tarybos politinių reikalų komisijos pirmininkas. Jis taip pat reiškiasi lietuvių jaunimo švietime: anksčiau yra mokytojavęs Hartfordo ir Philadelphijos lituanistinėse mokyklose; dabar dėsto geografiją Maironio aukštesniojoje lituanistinėje m-loje, Lemont, Ill.

KOSTAS ASTRAVAS, inž. iš Kanados, kurį laiką dirbęs Artimuosiuose Rytuose, grįžo atgal ir dirba Montrealyje vienoje inžinerinėje b-vėje, su kuria rengiasi persikelti į Albertos provinciją, vakarų Kanadoje.

BRONIUS BALČIŪNAS, arch. iš Newarko, New Jersey, redaguoja karines žinias KARIO žurnale ir taip pat neretai reiškiasi lietuviškuose parengimuose su paskaitomis bei dailiuoju žodžiu.

RIMAS ČESONIS, jaunesniosios kartos inžinierius iš Los Angeles, yra JAV-ių Liet. B-nės Krašto V-bos vice-pirmininkas, veikliai dalyvaujas b-nės darbuose.

JONAS GAIDIMAUŠKAS, inž. iš Buenos Aires, tarnybos reikalais savaitę laiko išbuvo Tucuman mieste, kuris yra to paties vardo provincijos sostinė nuo 1680 m. (miestas Argentinos šiaurės vakaruose įsteigtas 1565 m. ir perkeltas į dabartinę vietovę 1685 m.) Kartu keliavo ir jo žmona Irena.

POVILAS VADOPALAS, anksčiau gyvenęs ir dirbęs Chicagoje, dabar einąs atsakingas inžinieriaus pareigas vienoje įmonėje Palo Alto, Californijoje, buvo atvykęs Chicagon aplankyti savo negaluojančio tėvo Antano, žinomo kraštotyrininko, rašiusio ir T. Žodyje.

ADOLFAS JURGIS VENSŠKUS, chem. inž. ir įmonės direktorius Paryžiuje, yra Europos Lietuvių Krikščionių Demokratų tarybos pirmininkas. Š. m. lapkr. 9-10 d. dalyvavo Maastrichte, Olandijoje, Europos Krikščionių Demokratų Unijos suvažiavime, kur dalyvius painformavo apie dabartinę pavergtos Lietuvos padėtį.

ALGIS JAKUBAUSKAS, inž. iš Melbournu, su žmona Irena tris mėnesius keliavo po Azijos, Europos ir Amerikos šalis. Prieš grįždami į Australiją, buvo sustoję Los Angeles aplankyti pažįstamų. Tarp kitko, Californijoje yra nemažai iš Australijos ir Kanados atsikėlusiu lietuvių.

ROMUALDAS KAŠUBA, dr. inž. dėstęs mechanikos inžineriją Clevelando valstybiniame universitete nuo 1968 m., buvo pakeltas į pilnus profesorius 1972 m. U- te studiuoja 16.000 studentų, dėsto 600 dėstytojų. Šiomet, u- to įsteigimo 10-mečio proga, buvo atrinkti trys profesoriai, kurie pasižymėjo pavyzdingu dėstymu, gyva veikla u- to akademiniam gyvenime ir savo mokslo darbais. Jie buvo apdovanoti išskiliųjų dėstytojų diplomais ir \$ 1000 premijomis. Tų trijų tarpe yra ir mūsų ALIAS narys dr. inž. R. Kašuba. Jis yra registruotas profesinis inžinierius, priklauso eilei profesinių ir garbės korporacijų, yra įtrauktas į American Men and Women of Science sąrašą. Yra vienas iš pagrindinių Optimum Metric Fastener sistemos išvystytojų, o 1972 m. buvo vienas iš International Conference of Gearing and Transmissions dalyvių. Yra parašęs eilę mokslinių straipsnių iš mašinų dinamikos srities. Dabar, pagal NASA sutartį, jis atlieka tyrinėjimus krumpliaračių dinamikos srityje.

ALGIS LAPŠYS, jaunosios kartos inžinierius, su studentėmis Aida Smalinskaite ir Vida Skiotyte dažnai pranešinėja R. Valatkos Lietuviškų Melodijų radijo valandėse, Detroite, kurios vyksta 3 kart savaitėje. Valandėlės šūkis: "Kas gyvena savo tautai, gyvena visai žmoniškai!"

ALGIS MILVYDAS 1971 m. Melbournu universitete įgijo inžinerijos bakalauro laipsnį su garbės pažymėjimais. 1973 m. gale, vėl su garbės pažymėjimais išlaikęs egzaminus NSW universitete, įgijo magistro laipsnį: iš 8- nių geriausiai išlaikiusiam buvo paskirta Webco Australia b- vės \$300 premija, kuri buvo jam įteikta jo pagerbimui suruoštosė vaišėse š. m. spalio 24 d. Sydnejuje.

KAZYS OŽELIS, inž. iš Chicagos, tarnybos reikalais lankėsi Olandijoje. Ta proga su žmona Evelina pabuvojo ir kituose Europos kraštuose.

RIMTAUTAS PETRAITIS, inž. iš Los Angeles, yra miesto eismo ir automobilių parkavimo tarybos narys. Gimęs 1935 m. Kaune, yra įtrauktas į Who's Who in California knygą. Inž. MS laipsnį įgijo Pietų Californijos universitete. JAV kariuomenės tarnybą baigė kapitono laipsniu. Yra laimėjęs įvairių atžymėjimų.

JONAS STELMOKAS, architektas iš Philadelphijos, yra Liet. B- nės tos apylinkės pirmininkas. Jis palaiko glaudžius ryšius su Pensilvanijos valstijos senatoriais JA V- ių senate, kuriuos jis informuoja Lietuvos reikalais.

RIMANTAS GRIŠKELIS, architektas, baigęs mokslus Detroito universitete ir dirbantis Skidmore, Owings & Merrill b- vės vadovybėje, išsiųstas metams į Prancūziją ir Iraną. Jam pavesta Paryžiuje prvesti kelis projektus, o Teherane įsteigti naują SOM b- vės skyrių. Paskutiniu laiku prvesti projektai buvo aprašyti Amerikos ir Japonijos architektūrinėje spaudoje. Kartu keliauja ir žmona Regina (Macnoriutė), baigusi ispanų ir vokiečių kalbų studijas Illinois universitete. Abu yra skautai akademikai ir studentavimo metu gyvai veikė skautybėje.

JULIUS RAULINAITIS, inž. iš Los Angeles, organizavo lietuvių spaudos parodą Californijos lietuvių dienos metu. Jis yra Liet. B- nės Vakarų apygardos v- bos narys.

DONATAS ŠATAS, inž. iš Rhode Island, kur jis yra Whitman Products b- vės techninis direktorius, š. m. birželio mėn. buvo kooptuotas į Pas. Liet. B- nės v- bą vicepirmininku kultūriniais reikalais. Šį rudenį jis lankėsi Anglijoje, Vokietijoje, Šveicarijoje ir Prancūzijoje, kur jis buvo susitkęs su tų kraštų liet. bendruomenių vadovaujanciais asmenimis ir tarėsi PLB- nės reikalais. Tarnybos reikalais dažnai buvdamas Chicagoje palaiko nuolatinį ryšį su kitais v- bos nariais.

GYTIS ŠERNAS, inž. iš Toronto, su žmona Edita Gavėnaite dalyvavo kanadiečių inžinierių, urbanistikos specialistų ekskursijoje po įdomesnius Pietų Amerikos miestus. G. Šernas Toronte turi drauge su kitais inžinierių konsultantų įstaigą, kurioje dirba ir jo žmona.

ROMUALDAS ZALUBAS, astrofizikos mokslų daktaras, dirbęs National Bureau of Standards, Washington, atlieka astronominės struktūros tyrinėjimus. Jis dalyvavo XI - je tarptautinėje retųjų žemių tyrinėjimo konferencijoje Traverse City, Mich. ir skaitė pranešimą apie retųjų žemių elementų atominės energijos stovį. Kiek vėliau Argonne, Ill., dalyvavo tarptautiniame metalų struktūrų simpoziume. Ta proga su žmona lankėsi Chicagoje.

POVILAS ŽIČKUS, žurnalistas ir eilės laikraščių bendradarbis, 1959 m. baigė De Vry technikos institutą ir 1961 m. dirbo MIT ir Harvardo u- to jungtinėje atominių tyrimų laboratorijoje (Cambridge Electron Accelerator) įvairiose pareigose: jaun. inžinierium, atominių tyrimų aparatūros kuratorium ir administratoriaus padėjėju. Š. m. birž. 30 d., Massachusetts valstijai mažinant išlaidas, laboratorija buvo uždaryta. Nuo liepos 1 d. Žičkus buvo pakviestas dirbti Harvardo u- to aukštosios energijos fizikos skyriuje, o nuo spalio 1 d. įjungtas į u- to mokomąjį personalą ir vadovybę.

ARAS DAILIDĖ, inžinierius ir leitenantas, gyvenęs JAV- ių kariuomenės marinų bazėje, Rhode Island, dažnai vyksta su mokslininkais į Pietų ašigali.

IGNUI POCIUI,

buv. ALIAS Chicagos skyriaus nariui ir Technikos Žodžio prenumeratoriui, jo mylimai žmonai mirus, reiškiamo giliausios užuojautos.

KOSTUI BURBAI,

ALIAS Chicagos skyriaus pirmininkui ir Argonne Laboratorijų skyriaus viršininkui, jo motinai KOTRYNAI BURBIENEI Lietuvoje mirus, jam ir jo šeimai reiškiamo giliausios užuojautos.

VYTAUTUI VOLERTUI,

ALIAS Philadelphijos skyriaus nariui, Pietinės New Jersey Liet. B- nės apylinkės pirmininkui ir buv. JAV Liet. B- nės Centro Valdybos pirmininkui, jo tėvui Lietuvoje mirus, reiškiamo giliausios užuojautos.

MŪSA MIRUSIEJI

EDMUNDAS ARBAS APIE BALĮ ČIURLIONĮ

Los Angeles visuomenė ir lietuvių inžinierių bei architektų šeima 1974 m. rugsėjo 3 d. neteko veiklaus nario, inž. Balio Čiurlionio. Pastaruoju laiku jis ėjo atsakingas pareigas Seabee marinų bazėje, Port Hueneme, Calif., kaip vyr. inž. ir viešųjų darbų skyriaus direktorius.

Balį Čiurlionį pirmą kartą teko sutikti Stuttgarto universitete, kaip veiklų narį Studentų Atstovybėje ir darbštų studentą, siekiantį mokslo savo pamiltoje statybos inžinerijos srityje. Likiminiai nuo to laiko mūsų keliai sueidavo į tas pačias vietas. Emigravus į Detroitą, J.A.V-se, neužilgo ten atkeliavo ir Balys su žmona Birute Leonavičiūte.

Ši kultūringa pora, kaip žiburėlis, švietė Detroito lietuvių tarpe. Birutė, iš profesijos mokytoja, įsijungė į lietuvių jaunimo auklėjimą, Balys - į vietines lietuvių visuomenines organizacijas. Jis dalyvavo pagrindiniame branduolyje steigiant Detroito ALIAS skyrių, kuriam vėliau vienu metu ir pirmininkavo. Balio širdis, tačiau, nerimo vietoje. Išgyvenę apie penkmetį Detroito, kur jiems gimė sūnus Raimundas, Čiurlioniai, dideliame vietinių lietuvių nusiminimui, išsikėlė į šiltąją Californiją.

Pradžioje Balys dirbo Rockedine - aeronautikos srityje; vėliau perėjo dirbti į North American Rockwell b-vę - okeanografijos skyrių. Čia jam teko vadovauti povandeninių statybų studijai: gyvenviečių įkūrimui 600-6000 pėdų gylyje, kur žmonės galėtų gyventi normalaus (vienos atmosferos) slėgio aplinkoje. Čia jis išrado ir užpatentavo metalo formavimą povandeninio sprogdinimo būdu į įvairaus pavidalo kiaušus, atlaikančius slėgimą bet kuriame vandens gylyje. Už šį išradimą North American Aviation apdovanojo jį specialiu įvertinimo raštu.

Port Hueneme laikraštis - The Press Courier, 1974 m. rugsėjo 4 d. laidoje jį paminėjo po stambių raidžių antrašte:

"Underwater Pioneer Dead at 54" (povandeninių statybų pionierius mirė 54 metų amžiaus).

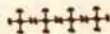

Kadangi a.a. B. Čiurlionis paliko įmynęs gilią pėdą Los Angeles visuomenės gyvenime, tai čia dedame jo šeimos nuotrauką ir jo kolegų prisiminimų pluošteli, išskyrus laiką, kas jau buvo minėta jo nekrologe š.m. TŽ 2 nr.

Velionis buvo palaidotas rugsėjo 7 d. San Fernando Mission kapinėse. Laidotuvėse gausiai dalyvavo vietos visuomenė ir taip pat, tuo metu ten viešėję čikagiečiai J. Jurkūnas, G.J. Lazauskas ir kiti.

Kapuose atsisveikinimo kalbas pasakė inžinieriai V. Černius, V. Vidugiris, V. Čekanauskas, E. Arbas ir įvairių kitų organizacijų atstovai.

Redakcija

TECHNIKOS ŽODIS - MŪSŲ VEIKLOS VEIDRODIS

MOKSLO APRAIŠKŲ PRASMĖ IŠEIVIJOJE

ARCH. EDM. ARBAS

Antrasis Mokslo ir Kūrybos simpoziumas, įvykęs Chicagoje lapkričio 21-25 dienomis 1973 m., sutraukė į šį neeilinį išėivijos lietuvių kultūrinį įvykį virš šimto iškilų paskaitininkų iš įvairių mokslo ir kūrybos sričių.

Suvažiavimas turėjo 21 mokslinį posėdį su 86 specifiniais akademiniais pranešimais ir dviem pilnaties posėdžiais. Šis neeilinis įvykis bendrom įvykių apybraižom nuskambėjo išėivijos lietuviškoj spaudoj. Džiaugiamės šia lietuviškos prigimties mokslinio potencialo demonstracija savajai visuomenei. Gaila, kad jaunimas, būsimieji akademikai, šiame taip retame ir iškilame suvažiavime nedalyvavo. Tą patį savaitgalį bendrinė studentų sąjunga buvo surengusi savo suvažiavimą Detroite. Kaip pirmasis Mokslo ir Kūrybos simpoziumas, įvykęs prieš keturis metus, taip ir pastarasis, su dvigubai didesniu paskaitininkų skaičiumi (per 100), kurie daugumoje yra užaugę ir išsimokslinę už tėvynės ribų, parodė, kad jie yra savyje išdidūs ir tuo pačiu jautrūs savo prigimties tautiniam kamienui.

Tolygus, kad ir skirtingose srityse intelektualinis bendravimas per suvažiavimus dar labiau sustiprina tautinį pasitikėjimą savyje, parodo, kad esi ne vienas toje kilnioje lietuviškumo, tiek mokslinėje, tiek ir tautinėje srityje, ne tik patys sau, bet ir vyresniajai kartai suteikiant pasitikėjimo ir vilties ateičiai-tautinei egzilinei egzistencijai. Šiuo ir kitais mūsų jaunimo kultūriniais bei meno sąskrydžiais atliekame savęs sustiprinimo ir pasitikėjimo demonstraciją.

Žvelgiant į gilesnę prasmę, turime paklausti patys save, ar šios ir panašios demonstracijos tikrai atlieka pareigą, šimtaprocentiniai, savo egzilinei tautinei misijai. Žinome, kad esame išėivijoje ir mūsų pačių vienu sugebėjimo ir jėgų, kaip fizinių taip ir materialinių bei moralinių, nepakanka savo prigimtam kraštui ir jo mokslinio potencialo išlaisvinimui bei tarptautiniam pripažinimui. Ir kiek mes besiskardensime ir liaupsinsimės tarpusavyje, bus lyg ir balsas dykumoje, bus aukojimasis savo tautinei išėivijos savižudybei. Turime daugelį pavyzdžių iš tautinių emigracinių grupių po pirmo pasaulinio karo. Ir net

Amerikos šeimininkai indėnai su laiku visai aptirpo ir išnyks dėl jų pačių disociacijos su 20-jo amžiaus pažanga ir kitų tautų kultūrinėmis aspiracijomis.

Esame reikalingi tiek fizinės, tiek ir moralinės įtakingų draugų paramos, kurios ieškome tautinių švenčių ar ypatingiems įvykiams atžymėti. Mūsų tautiniai reprezentantai lanko Baltuosius rūmus ar atakuoja gyvenamų kraštų įtakingus valdžios pareigūnus, ar informuoja plačiąją pasaulio spaudą mums rūpimais klausimais. Taip pat, ir mūsų išėivijos mokslininkams, kūrėjams ar menininkams, kaip tautiniam intelektui turėtų būti sudarytos sąlygos, ne tik mūsų pačių savęs dvasiniam pasisaldinimui, bet ir atverti duris tarptautiniam meno ir mokslo bendravimui, kad mūsų draugai ir engėjai galėtų matyti ir patys pasisemti iš mūsų tautiniai intelektualinio lobio, įvertindami mūsų įnašą į 20-jo amžiaus kultūrą.

Esu tikras, kad mūsų organizuojami mokslo bei kūrybos simpoziumai įgautų daug svaresnę vertę, jei viena ar kita paskaita mūsų iškilusio mokslininko būtų anglų kalba ir būtų prieinama plačiai mokslo ir mokslo siekiančiai visuomenei. Tuo būdu pravartume duris į vietinę periodinę gal ir mokslinę spaudą bei radijo ar televizijos komentarus. Tuo būtų atžymėti ir kiti paskaitininkai ir pats suvažiavimas įgautų svorio tautinėj kultūrinėj misijoj. Tą mintį jau siūliau per II-įjį Mokslo ir Kūrybos simpoziumo parengiamąjį posėdį Washingtonė.

Kai kas galvojo, kad pravėrimas durų į savo tautiniai kultūrinę demonstraciją būtų pasimetimas plačiuose vandenyse. Noriu atkreipti dėmesį mūsų vadovaujamų organizacijų, besirūpinančių mūsų tautiniai kultūrinio prieaugliu, kad propoguotų demonstraciją ne tik savęs konsolidacijai, bet ir platesnėms apraiškoms kitų tautų kultūroje. Nesibijokime praverti durų savo tautinei kultūrai ar meno demonstracijai.

Didžiai vertinu paskaitininkus, kurie įdėda daug triūso pasiruošimui specifinei temai, trunkančiai ne daugiau 1 val. ir tuo pačiu dar pakelti materialines simpoziumo bei suvažiavimo išlaidas. Rezultate lyg ir tuštuma: paskaitos lieka neatspausdintos. Pasitenkinama vienu kitu sakiniu

charakterizuoti ar tik paminint paskaitininką ir temą suvažiavimo programoje. Gi labai ribota auditorija vargiai prisimena jau kitą dieną, apie ką vienas ar kitas prelegentas kalbėjo.

Po simpoziumų reikėtų išleisti atskiru leidiniu visas paskaitas (ne trumpas santraukas), kas duotų nors šiek tiek moralinio pasitenkinimo paskaitininkams ir suvažiavimo organizatoriams, pakėlusiems didelę organizacinę naštą. Manau, kad Lietuvos Fondas per Lietuvos Bendruomenę jei ne finansavo, tai turėtų finansuoti, kaip lietuvių kultūros puoselėjimą atskiro ir pilno suvažiavimo leidinio išleidimą, kuris liudytų ateičiai apie mūsų tautinės išėivijos mokslinio elito apraišką tautinėje misijoje. Turime pripažinti kaip nedovantią klaidą - jaunimo surengtą kitą suvažiavimą tuo pačiu metu.

Mokslo simpoziumai kaip tik jaunimo turėtų būti labiausiai lankomi ir jiems turėtų būti sudarytos sąlygos taip pat dalyvauti ir pabendrauti užbaigiamuose banketuose su mūsų moksliniu elitu, atžymint tą progą vieną kitą labiausiai iškilusių kultūrinėje ar organizacinėje veikloje pasireikšusių jaunimo atstovą.

Man padarė labai gerą įspūdį Los Angeles Fronto Bičiulių suorganizuotam politinių studijų savaitgaly 1974 m. sausio 26-27 d. jaunimo simpoziumo dalis. Į simpoziumą organizuotai atvyko šeštadieninės mokyklos vyresnių klasių mokiniai su mokytojais. Jaunimo prelegentai diskutavo apie jaunimo įsijungimą į politinę veiklą išėivijoje. Auditoriją daugumoj sudarė jaunimas. Savo diskusijose išryškino mintį, kad lietuviškasis jaunimas turi siekti aukšto mokslinio išsilavinimo, tuo jo ir politinis balsas pasidarys svaresnis tarptautinėje arenoje, siekiant savo kraštui laisvės.

Mūsų išėivijos tautinė misija yra gan sunki ir paini. Negalime užsidaryti savo tautiniame kiaute. Turime išsilaikyti nepalūžę, siekiant aukštųjų mokslų, besirungdami kultūrinėje tautų arenoje ir tuo pačiu atlikdami mums uždėtą ir patikėtą tautiniai kultūrinę bei politinę misiją.

*Suvažiavimo pirmininkas
J. Danys iš Kanados*

BE ABEJO, INŽINIERIAI MOKA RAŠYTI!

Jei inžinierius nori pasakyti, kad vienas plus vienas yra du, tai būtų nepriimtina blogas skonis rašyti lygtį

$$1+1=2 \quad (1)$$

nes kiekvienas, atsiprašant, ignorantas žino, kad $1 = \ln e$ ir kad $1 = \sin^2 x + \cos^2 x$. O kas sudijavo matematiką žino, kad

$$2 = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{1}{2^n}$$

Todėl (1) turi būti rašoma.

$$\ln e + \sin^2 x + \cos^2 x = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{1}{2^n} \quad (2)$$

Be abejo (2) turi būti suprastinta atsižvelgiant į tai, kad

$$1 = \cosh y \cdot \sqrt{1 - \tanh^2 y}$$

ir

$$e = \lim_{z \rightarrow \infty} \left(1 + \frac{1}{z}\right)^z$$

todėl (2) pagaliau gali būti perrašyta į

$$\ln \left[\lim_{z \rightarrow \infty} \left(1 + \frac{1}{z}\right)^z \right] + \sin^2 x + \cos^2 x - \sum_{n=0}^{\infty} \frac{\cosh \sqrt{1 - \tanh^2 y}}{2^n} = 0$$

O tai žinoma ir yra kas norėta inžinieriaus pasakyti. Be abejo, yra kitų metodų tą patį išreikšti, svarbu, kad skaitytojas suprastų čia iliustruojamą inžinieriaus rašymo principą.

SATSOK ABRUB

SAULĖS CELĖMS DVIDEŠIMT METŲ

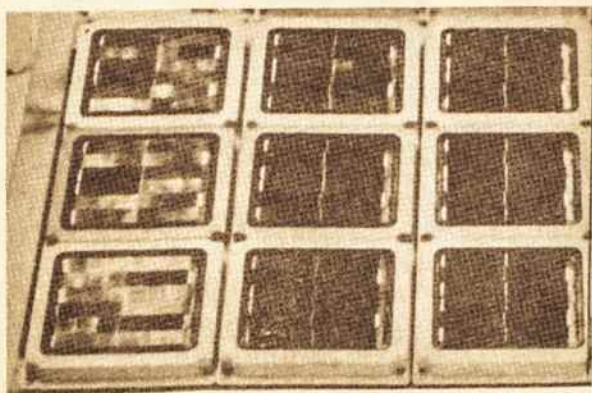
Prieš dvidešimt metų, 1954 m., trys Bell laboratorijos mokslininkai pirmą kartą pademonstravo saulės celių (solar cells) veikimą ir jų pritaikymą kasdieniam panaudojimui. Tai prietaisas, kuris paverčia saulės spindulių energiją tiesioginiai į elektros energiją.

Šie mokslininkai, G.L. Pearson, C. S. Fuller ir D.M. Chapin, tyrinėdami silicio savybes ir jų pritaikymą elektronikos srityje, pastebėjo, kad sujungus du skirtingus silicio lydinius į vieną plokštelę ir padėjus ją prieš saulę, saulės spinduliai duoda joje elektros srovę.

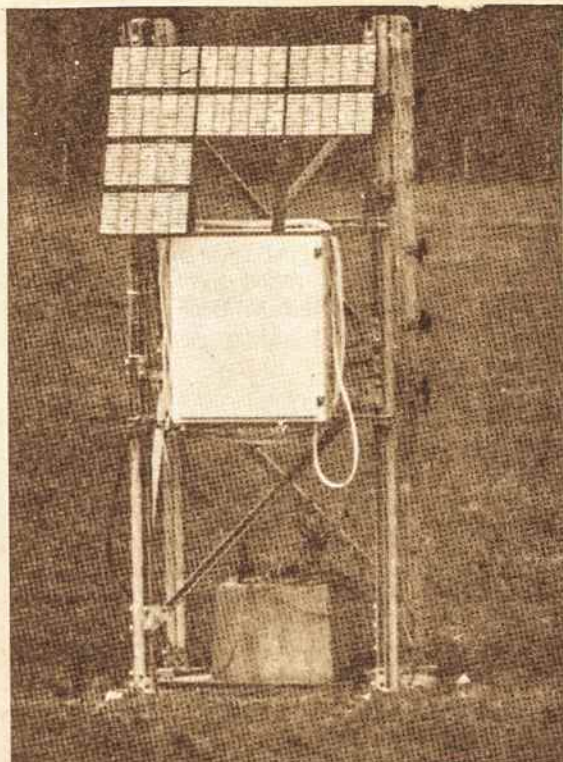
Pirmosios saulės celės (skutimosi peiliuko dydžio) buvo sudėtos į rinkinį, kuris siekė nuo 5 iki 9 colių pločio. Šis celių rinkinys, padėtas prieš saulę, davė pakankamą elektros jėgą, pajėgiančią aptarnauti vieną tranzistorinę radiją. Jų naudingumo koeficientas siekė 6%, kas prilygsta gazolino ar garo varikliams. Po vieno metų tyrinėjimų ir patobulinimų naudingumo koeficientas buvo pakeltas iki 11%. Vėlyvesnis saulės celių rinkinys, siekiantis iki trijų kvadratinų pėdų pločio, buvo tiesioginiai panaudotas telefonų aparatų aptarnavimui ir baterijų pakrovimui. Dienos metu baterijos buvo pakraunamos, o naktį - naudojamos telefonų sistemai.

Pagrindinis šių bandymų tikslas buvo surasti pigesnę elektros energijos šaltinį telefonų aparatų aptarnavimui.

Šių celių paprastumas, ilgas amžius ir neturėjimas jokių judamų dalelių, buvo lengvai pritaikytas erdvių tyrinėjimo sistemai, kaip pagrindinis elektros energijos šaltinis.

Saulės celių rinkiniai

Eksperimentiniai saulės celių rinkiniai lauke

Saulės energija yra švaresniausia, neužteršianti oro, o taip pat ir didžiausias energijos šaltinis. Apytiksliai apskaičiuota, kad saulės energija, kuri pasiekia žemę, sudaro apie 1,000,000,000,000,000,000 (1×10^{18}) kilovat-valandų per metus. Todėl ir nenuostabu, kad šiandien energijos stokos metu mokslininkai ir inžinieriai vėl intensyviai tyrinėja, kaip saulės energiją ekonomiškai pakeisti į elektros energiją, ir ją panaudoti mūsų kasdieniniam gyvenimui.

V. Jautokas

TECHNIKOS ŽODIŲ AUKOMIS PARĖMĖ :

ALIAS Chicago's skyriaus moterų pagelbinis vienetas	\$ 500.-
A. Kerelis & Associates Architects	\$ 110.-
L. Stankus	\$ 14.-
J. Gaižutis, K. Krulikas, J. Rygelis, ir J. Vadopalas po	\$ 4.-
V. Lozoraitis	\$ 2.-

T.Ž. administracija visiems dėkoja.

TERMINOLOGIJS KLAUSIMAI

TECHNIKOS ŽODYNAS

RAMOJUS P. VAITYS

1958 metais Vilniuje išleistas A. Novodvorskio "Anglų - Lietuvių Kalbų Politechninis Žodynas" turintis apie 10,000 įvairių techninių įvardų, liečiančių pagrindines technikos šakas: metalurgiją, mašinų gamybą, šiluminę techniką, tekstilę, transportą, kelių statybą, hidrotechniką, energetiką, cheminę bei maisto pramonę, pramoninę ir civilinę statybą, architektūrą - kitaip tariant, tas technikos sritis, kurios šiuo metu yra labiausiai paplitusios Lietuvoje. Pasak šio žodyno autoriaus, tai pirmas tokio tipo žodynas anglų-lietuvių kalbomis. Kadangi pirmas toks bandymas, tai jame, žinoma, reikia tikėtis netobulumų - neaiškių aptarčių, kai kada ir žymių netikslumų. Be to, jame yra patiekta nemažai tokių anglišku žodžių, ku-

rių man JAV technikinėje kalboje nėra tekę sutikti, be abejo, tai yra Anglijoje vartojami įvardai. Greičiausiai, autorius bus vartojęs britiškus, o ne amerikietiškus šaltinius.

T.Ž. skaitytojų supažindinimui su šiuo sunkiai įsigijamu žodynu, patieksime saują įvardų, atrinktų iš šio žodyno ir suklasifikuotų pagal inžinerijos sritis. Šiame numeryje pradedame su mechaninės inžinerijos įvardais. Atrinkimo kriterijumi buvo imtas žodžių pasitaikymo dažnumas kasdieninėje inžinieriaus šnekamoje kalboje. Daugumas tų įvardų bus žinomi vyresnio amžiaus (t.y. Lietuvoje baigusiems universitetą) inžinieriams. Žodžių sąrašas yra daugiau taikomas jaunesiems, Jav-ese mokslus išėjusiems inžinieriams.

access door - ląsta, landa
 addendum - krumplio galvutės aukštis
 age hardening - sendinimas (metalurgija)
 air-hardening steel - savigrūdis plienas
 air leakage - oro nuostoliai
 aisle - aikštelė; praėjimas
 alternate design - (projekto) variantas
 angle bracket - gembė, kronšteinas
 angle of advance - paskubos kampas
 angle of pressure - kabinimo kampas
 (krumpliaračių)
 to anneal - atkaitinti, atleisti
 annealed cast-iron - kalusis ketus
 antechamber - prieštalpis
 antifriction bearing - riedėjimo guolis
 arc welding - suvirinimas elektros lanku
 articulated - šarnyrinis, sudurtinis
 -- joint - šarnyrinis sujungimas
 as cast - lietu pavidalu
 as rolled - valcuotu pavidalu
 available capacity - naudingas galingumas
 available head - naudinga patvanka (hidr.)

backfire - atbulinis užsidegimas
 ball joint - rutulinis šarnyras
 band brake - juostinis stabdis
 baseboard - grindjuostė
 bath lubrication - žiedinis tepimas
 bearing - guolis
 -- area - atraminis paviršius
 -- capacity - keliamoji galia
 -- liner - įdėklas
 -- strength - atsparumas glemžimui
 -- stress - glemžimo įraža
 bedplate - pamatine plokštė
 bending failure - irimas lenkiant
 bevel edge - nuožambis
 billet - luitas
 bit brace - alkūninis gręžtuvas
 blade pitch - mentės žingsnis
 -- sweep - sraigto mentės ašies perstūma
 blank - ruošinys
 block and tackle - skryščiai
 block sheave - skridinio skriemulys
 to blow down - nuleisti (vandenį);
 prapūsti (katilą)

blower - orapūtė (pūtiklis)
 body forces - erdvinės jėgos
 boiler - garintuvas; katilas
 -- flue - dūmtraukis
 -- grate - ardynas
 -- lagging - katilo mūrinys
 -- plate - katilinė geležis
 boring - gręžimas
 -- mill - karusėlinės staklės
 box girder - lovinė sija
 brickwork - plytų mūrinys
 broach - plėstuvas
 bulk density - tūrio svoris
 -- material - biralai

caliper - 1. išormatis. 2. vidmatis
 calker - akintuvas
 car body - kėbulas
 case hardening - cementavimas
 casting - 1. liejinys. 2. liejininkystė
 -- pattern - liejimo modelis
 chamfer - nuožula
 chimney register - kamino užsklanda
 chute - lovy
 circumferential - apskritiminis
 clear space - laisvasis tarpas
 clearance - tarpelis, gabaritas
 -- height - gabaritinis aukštis
 cold brittleness - šaltasis trapumas
 -- hardening - sukietinimas
 complete overhaul - kapitalinis remontas
 contraction cavity - subėgimo kiaurymė(met)
 contraflexure - perlenkimas
 coolant - aušinantysis skystis
 core - gurgutis (met.)
 counter - skaitiklis; skaitytuvai
 -- balance - atsvaras
 countersink - kūginė freza, gilintuvas
 coupling - sankaba, sąvarža
 -- sleeve - jungiamoji mova
 crank - skriejikas, alkūninė svirtis
 creep - valkumas, valksnumas (met.)
 -- stress - valkumo riba
 cribwork - rentinys
 crippling load - ardantysis apkrovimas
 crosshead - švaistiklio galvutė; šliaužik-
 lis; kryžgalvis
 cylinder cam - kumštelinis būgnas

dash line - punktyrinė linija
 dashpot - slopintuvas
 dead load - savasis svoris
 -- space - žalingas tūris
 degreasing - nuriebinimas
 delaminate - skilti, sluoksniuotis

developer - ryškalas (foto)
 die casting - liejimas slėgiant; slėgtinis
 liejinys
 disassembly - išnarstymas, išardymas
 disk cam - kumštelinis diskas
 -- valve - lėkštinis vožtuvas
 dome of the boiler - dundulė
 door jamb - durų stakta
 -- panel - išprūda
 dovetail - kregždės uodega (maš.)
 dowel - medinis kaištis
 downdraft - apatinis pūtimas

effective area - darbinis paviršius
 -- length - skaičiuojamasis ilgis
 elastic - tamprus
 -- limit - tamprumo riba
 emery - švitras
 end thrust - ašinis slėgimas
 endurance limit - nuovargio riba
 engine displacement - variklio litražas
 enrich - taurinti, sodrinti (rūdą)
 eyebolt - varžtas su ašele

face plate - tekinimo skydas
 filler metal - pridėtinis metalas
 fillet - apvalus perėjimas (metal.dirbiny)
 filling agent - pildiklis
 -- valve - maitinimo vožtuvas
 finder - iešiklis
 fire-box - pakura, ugniadėžė
 -- brick - ugniaatspari, (šamotinė) plyta
 -- grate - ardynas
 -- tube - dūmavamzdis
 -- wall - gaisrasienė
 fit - suleidimas, derinimas
 flanged beam - dvitėjinė sija
 flare - kūginė anga
 flash point - užsidegimo taškas
 forge welding - kalviškas suvirinimas
 forgeability - kalumas
 forging - kaltinis dirbinys
 -- die - kalimo štampos
 fulcrum - atramos taškas

gas trap - dujų gaudytuvas
 gasket - tarpiklis
 gauge - 1. kalibras, šablonas
 2. matuoklis. 3. manometras,
 slėgmatis. 4. vėžė (gelžk.)
 gear - dantratis, krumpliaratis
 -- rack - krumpliaastiebis
 -- ratio - perdavimo santykis
 gland - riebokšlis
 glaze - stiklinti
 go-gage - praeinamasis kalibras
 goggles - apsauginiai akiniai

LIETUVIAI TECHNIKINĖJE LITERATŪROJE

Dr. Jonas A. Bilėnas
Skyriaus redaktorius
75 Beaumont Drive
Huntington, N.Y. 11746

ARVYDAS A. KUDIRKA (General Electric Co., San Jose Calif.), D.M. Gluntz, "Development of Jet Pumps for Boiling Water Reactor Recirculation Systems", ASME Trans., Journal of Engineering for Power, vol. 96, Ser. A. January 1974.

A.A. KUDIRKA, D.M. Gluntz, "Jet Pump Development for Boiling Water Reactors", Inst. of Mechanical Eng. Conference on Pumps for Nuclear Power Plants, Bath, England, April 22, 1974.

P.A. MAZEIKA (Chevy Chase, M.D.), "Circulation and Water Masses East of the Lesser Antilles", Deutsche Hydrographische Zeitschrift, Jahrgang 26, 1973, Heft 2.

JUOZAS BRIEDIS (Polymer Sales Service Laboratory, Commercial Solvents Corp., Terre Haute, Ind.), "Multifunctional Additive for Latex", Paint and Varnish Production Journal, Oct. 1971.

DONATAS ŠATAS (Whitman Products, Ltd., West Warwick, R.I.), "How to Test Adhesive Bonds: Ways to Use Peel Force, Creep and Tack Data More Profitably", Adhesives Age, June 1970.

D. ŠATAS, "Tailoring Pressure-Sensitive Adhesive Polymers", Adhesives Age, Oct. 1972.

D. ŠATAS, "The Impact of Acrylic Polymers on Pressure-Sensitive Products" Spring meeting of the American Society for Testing and Materials Committee D-14 on Adhesives, Louisville, Ky., March 22-23, 1973.

R.S. Singh, S.S. Mitra, G.A. Tanton, ROMAS A. SHATAS (Redstone Arsenal, Alabama), "U Band in Cesium Halides", Journal of Chemical Physics, vol. 56, No.12, 15 June 1972.

C.A. Coulter, R.A. SHATAS, "A Spectral Function for an Interacting Electron-Lattice System", International Journal of Quantum Chemistry No.6, 1972.

R.A. SHATAS, L.M. Narducci, "Transitions Induced by Intense Nonresonant Radiation Fields", 4th Meeting of the Southeastern Sect. of the American Physical Society, Wake Forest University, November 8-10, 1973.

R.A. SHATAS, J.L. Smith, J.D. Stettler, H.C. Meyer, L.M. Narducci, S.S. Mitra, "Surface Damage of Window Materials", 3rd Conference on High Power Infrared Laser Window Materials, A.F. Cambridge Research Labs, Nov. 12-14, 1973.

J. DAINORA (Stone and Webster, Boston) "An Evaluation of the STARDYNE System", 7th International Symposium on Numerical and Computer Methods in Structural Mechanics, University of Illinois, Urbana, Sept. 8-10, 1971.

F.D. STATKUS (University of Missouri, Rolla, Mo.) B.P. Selberg, "Design, Calculations, and Testing of a New Rotary Internal Combustion Engine", ASME Paper 73 - WA/DE - 21, 94th Winter Annual Meeting, Detroit, Ill., Nov. 11-15, 1973.

G.J. LAZAUSKAS (Corp. I.E.) and Prof. dr. John E. Burns (De Paul University) - 36th Annual IMS Industrial Engineering and Management Clinic Proceedings, 1972, 160 pusl. Industrial Management Society.

G.J. LAZAUSKAS and Prof. dr. John E. Burns - 37th Annual IMS Industrial Engineering and Management Clinic Proceedings, 1973, 144 pusl. Industrial Management Society, Des Plaines, Ill.

ARCH. A.K. BAKTYS (E. Todd Wheeler and the Perkins & Will Partnership, Chicago Ill.) and J.T. Schefke, "Needed: a way to Make Every Bed an I.C.U." Modern Hospital, January 1971.

E.E. Anderson, ROMUALDAS VISKANTA (Purdue University, W. Lafayette, Ind.), "A Series Expansion Method for Combined Conduction-Radiation", International Journal of Heat and Mass Transfer 14, 1216 (1971).

R. VISKANTA, M. Abrams, "Thermal Interaction of Two Streams in Boundary Layer Flow Separated by a Plate", Int. J. Heat Mass Transfer 14, 1311 (1971).

BASIULIS, A. and Filler, M., "Heat Pipes Meet Unique Requirements in Electronic Component Cooling", The Fifth Intersociety Energy Conversion Engineering Conference, Las Vegas, Nevada, September 1970.

BASIULIS, A. and Filler, M. "Operating Characteristics And Long Life Capabilities of Organic Fluid Heat Pipes", AIAA 6th Thermophysics Conference, Tullahoma, Tennessee, (71-408, AIAA), April 26-28, 1971.

BASIULIS, A. and Hummel, T.A., "The Application Of Heat Pipe Techniques To Electronic Component Cooling", ASME Winter Annual Meeting, New York, New York, (72-WA/Ht-42, ASME) November 26-30, 1972.

BASIULIS, A.; Eallonardo, C.M.; and Kendall, B.M., "Heat Pipe System For Space Shuttle TWTA", AIAA 8th Thermophysics Conference, Palm Springs, California, (73-755 AIAA) July 16-18, 1973.

BASIULIS, A., "Stainless Steel Griddle Utilizing Heat Pipe Vapor Chamber Design", ASME Winter Annual Meeting, Detroit, Michigan, (73-WA/HT-16, ASME) November 11-15, 1973.

S.E. Dennis, R. RAČKAUSKAS (Naval Missile Center, Point Mugu, Calif.), R. T. Woodson, "Infrared and Ultraviolet Radiation Measurements of Air-Launched Sparrow III Missiles (U)", the 9th IRIS Conference on Infrared Countermeasures, Chicago, Ill., April 21-22, 1971.

K. JAKŠTAS (IIT Research Institute, Chicago, Ill.), "Jamming of FM Seekers (U)", the 12th IRIS Conference on Infrared Countermeasures, Ft. Monmouth, N.J., April 3-4 1974.

R.D. Small, VALENTINAS A. ŠERNAS (Rutgers University, New Brunswick, N.J.), R.H. Page "Single Beam Schlieren Interferometer Using a Wollaston Prism", Applied Optics, Vol. 11, No. 4, April 1972.

V. ŠERNAS, L.S. Fletcher, W. Aung, "Heat Transfer Measurements with Wollaston Prism Schlieren Interferometer", ASME Paper No. 72 - HT - 9, AICHE-ASME Heat Transfer Conference, Denver Colo., Aug. 1972.

V. ŠERNAS, L.S. Fletcher, J.A. Jones, "An Interferometric Heat Flux Measuring Device", ISA Transactions, vol. 11, No. 4, 1972.

W. Aung, L.S. Fletcher, V. ŠERNAS, "Developing Laminar Free Convection Between Vertical Plates with Asymmetric Heating", Int. Journal Heat and Mass Transfer, vol. 15, Nov. 1972.

L.S. Fletcher, V. ŠERNAS, L.S. Galowin, "Evaporation from Thin Water Films on Horizontal Tubes", ASME Paper No. 73-HT-72, AICHE-ASME Heat Transfer Conference, Atlanta, Ga., August 1973.

V. ŠERNAS, J.H. Lienhard, V.K. Dhir, "The Taylor Wave Configuration During Boiling from a Fluted Plate", International Journal Heat and Mass Transfer, vol. 16, Sept. 1973.

JONAS A. BILĖNAS (Grumman Aerospace Corp., Bethpage, N.Y.), L.M. Jiji, "Variational Solution of Axisymmetric Fluid Flow in Tubes with Surface Solidification", Journal of Franklin Institute, vol. 289, No. 4, April 1970.

J.A. Bilėnas, L.M. Jiji, "A Perturbation Solution for Fins with Conduction, Convection, and Radiation Interaction", AIAA Journal, vol. 8, No. 1, January 1970.

J.A. BILĖNAS, "On Infrared Survivability (U)", Briefing Record of the Summer Meeting of the U.S. Scientific Advisory Board, Carlisle Barracks, Pa., July 1972.

J. A. BILĖNAS, W. Harwell, "Orbiting Astronomical Observatory Heat Pipes - Design, Analysis and Testing", ASME Paper No. 70-RT/Sp T-9, ASME Space Technology and Heat Transfer Conference, Los Angeles, Calif., June 1970.

J.A. BILĖNAS, "Flight Experiment to Evaluate the Zero-Gravity Effects on the Internal Performance of a Heat Pipe", Space Flight Symposium, NASA Goddard Space Flight Center, Greenbelt, Md., January 1970

J.A. BILĖNAS, G. Georgi, G. Kelley, H. Montague, and S. Theodorow, "IR Signature Data for Foreign Aircraft (U)", the 9th IRIS Conference on Infrared Countermeasures, Chicago, Ill., April 1971.

J.A. BILĖNAS, "Perturbation of Molecular Absorption of Atmospheric Water", Proceedings of Infrared Backgrounds and Atmospheric Physics Specialty Group Session, the 19th National IRIS Conference, Monterey, Calif., June 1971.

R.W. Bergstrom, Jr. and R. VISKANTA, "Modeling of the Effects of Gaseous and Particulate Pollutants in the Urban Atmosphere. II. Pollutant Dispersion," *J. Appl. Meteor.* (in press) (September 1973 issue).

B.W. Grange, R. VISKANTA and W.H. Stevenson, "Solute and Thermal Redistribution During Freezing of Salt Solutions," submitted to the Fifth International Heat Transfer Conference, Tokyo, Japan, Sept. 1974.

R.E. Chupp and R. VISKANTA, "Thermal Remote Sensing of Temperature Distribution in Glass," submitted to the Tenth Annual Meeting of the Society of Engineering Science, Raleigh, N.C.

G.L. Groninger, R. VISKANTA and R. E. Chupp, "Experimental Verification of Thermal Remote Sensing Method for Recovering Temperature Distribution in Fused Silica Glass," submitted for publication to *Int. J. Heat Mass Transfer*.

VYTAUTAS KLEMAS (University of Delaware, College of Marine Studies, Newark, Del.), "Detecting Oil on Water: A Comparison of Known Techniques", Joint Conference on Sensing of Environmental Pollutants, Palo Alto, Calif., Nov. 8-10, 1971.

KLEMAS, V., "Remote Sensing of Coastal Environment," 18th Annual Meeting of the Institute of Environmental Sciences, New York, May 1-4, 1972.

Szekiolda, K.H., Kupferman, S.L. KLEMAS, V., Polis, D.F., "Element Enrichment in Organic Films and Foam Associated with Aquatic Frontal Systems," *Journal of Geophysical Research*, Volume 77, No. 27, September 20, 1972.

KLEMAS, V., "Detecting Oil in Water, Instrumentation Technology, September, 1972

KLEMAS, V., "Use of Remote Sensing to Determine Natural and Man-Made Changes in the Coastal Zone," Delaware Academy of Sciences Annual Meeting, Dover, November 16, 1972.

KLEMAS, V., Srna, R., and Treasure, W., "Investigation of Coastal Processes Using ERTS-1 Satellite Imagery", American Geophysical Union Annual Fall Meeting, San Francisco, California, Dec. 4-7, 1972.

KLEMAS, V., Daiber, F., Bartlett, D., Crichton, O., Fornes, A., "Application of Automated Multispectral Analysis to Delaware's Coastal Vegetation Mapping," American Society of Photogrammetry Annual Meeting, Washington, D.C., March 11-16, 1972.

KLEMAS, V., Srna, R., Treasure, W., "Assessment of Sediment Dispersal Patterns on Delaware Bay by Use of ERTS-1 Satellite Imagery," International Symp. on Interrelationships of Estuarine and Continental Shelf Sedimentation, Bordeaux, France, July 9-14, 1973.

KLEMAS, V., Daiber, F., Bartlett, D., "Identification of Coastal Vegetation Species in ERTS-1 Imagery," NASA ERTS-1 Symposium on Significant Results, Washington, D.C., March 5-9, 1973.

KLEMAS, V., Treasure, W., and Srna, R. "Applicability of ERTS-1 Imagery to the Study of Suspended Sediment and Aquatic Fronts," NASA ERTS-1 Symposium on Significant Results, Washington, D.C., March 5-9, 1973.

KLEMAS, V., Borchardt, J.Hsu, L., Merceret, F., "Photo-Optical Determination of Directional Shallow-Water Wave Spectra," A. G.U. Annual Meeting, Washington, D.C., April 16-20, 1973.

Kupferman, S., KLEMAS, V., Polis, D., and Szekiolda, K., "Dynamics of Aquatic Frontal Systems in Delaware Bay," A. G. U. Annual Meeting, Washington, D.C., April 16-20, 1973.

KLEMAS, V., Bartlett, D., and Economy R., "Applicability of ERTS-1 Satellite Imagery to Coastal Land Use Studies," American Society of Photogrammetry, Meeting on Management and Utilization of Remote Sensing Data, Sioux Fall, S.D., October, 1973.

KLEMAS, V., Srna, R., Treasure, W. and Conrod, A., "Satellite and Aircraft Studies of Suspended Matter and Aquatic Interfaces in Delaware Bay," A.S.P. Symposium on Remote Sensing in Oceanography, Orlando, Fla., Oct. 2-5, 1973.

KLEMAS, V., Bartlett, D., Daiber, F., "Mapping Delaware's Coastal Vegetation and Land Use from Aircraft and Satellites," A. S.P. Symposium on Remote Sensing in Oceanography, Orlando, Fla., Oct. 2-5, 1973.

KLEMAS, V., "Remote Sensing of Shallow Water Waves and Coastal Processes," ONR Coastal Dynamics Conference, Corpus Christi, Texas, 1972.

KLEMAS, V., "Land Use Mapping in Delaware's Coastal Zone," NOAA-Seagrant Review, University of Delaware, 1972.

KLEMAS, V., "Remote Sensing of Shallow-Water Waves and Aquatic Fronts," ONR Remote Sensing Symposium, Washington, D.C., June 1972.

KLEMAS, V., Daiber, F., Bartlett, D., Crichton, O., Fornes, A., "Coastal Vegetation Mapping," NSF-RANN Reviews, Philadelphia 1972 and 1973.

KLEMAS, V., Borchardt, J., Hsu, L., and Merceret, F., "Photo-Optical Determination of Directional Shallow-Water Wave Spectra," ONR Coastal Dynamics Review, Virginia Beach, Va., March 2-4, 1973.

KLEMAS, V., Daiber, F., Bartlett, D., "Identification of Coastal Vegetation Species in ERTS-1 Imagery," NASA ERTS-1 Symposium on Significant Results, Washington, D. C., March 5-9, 1973.

KLEMAS, V., Treasure, W., and Srna, R., "Applicability of ERTS-1 Imagery to the Study of Suspended Sediment and Aquatic Fronts," NASA ERTS-1 Symposium on Significant Results, Washington, D.C., March 5-9, 1973.

KLEMAS, V., Otley, M., Wethe, C., Rogers, R., Application of ERTS-1 to the Management of Delaware's Coastal Resources, Proceedings NASA Third ERTS-1 Symposium, Washington, D.C., December 10-14, 1973.

KLEMAS, V., Otley, M., Philpot, W., Rogers, R., Correlation of Coastal Water Turbidity and Circulation with ERTS-1 and Skylab Imagery. Proceedings Ninth International Symposium on Remote Sensing of Environment, April 15-19, 1974, Ann Arbor, Michigan.

KLEMAS, V., Bartlett, D., Rogers, R., Inventories of Delaware Coastal Vegetation and Land Use Utilizing Digital Processing of ERTS-1 Imagery., Proceedings Ninth International Symposium on Remote Sensing of Environment, April 15-19, 1974. Ann Arbor, Michigan.

KLEMAS, V., "Remote Sensing of Coastal Environment", Kent-Sussex Chapter of Delaware Society of Professional Engineers, Dover, November 8, 1972.

KLEMAS, V., Four television appearances to discuss Earth Resources Satellite and Skylab remote sensing programs, 1972-1973.

KLEMAS, V., (Invited Paper), Satellite Studies of Turbidity, Waste Disposal Plumes and Pollution - Concentrating Water Boundaries, Proceedings Second Conference on Environmental Quality Sensors, National Environmental Research Center, Las Vegas, Nevada, October 10, 1973. (Sponsor EPA).

KLEMAS, V., Bartlett, D., Rogers, R., Leed, L., Inventories of Delaware's Coastal Vegetation and Land-Use Utilizing Digital Processing of ERTS-1 Imagery, Proceedings NASA Third ERTS-1 Symposium, Washington, D.C., December 10, 1973.

KLEMAS, V., Otley, M., Davis, G., Rogers, R., Mapping Coastal Water Properties and Current Circulation with Spacecraft, Second Joint Conference on Sensing of Environmental Pollutants, Washington, D. C., December 10-12, 1973. (EPA, NOAA, NASA, DOT, ETC.).

KLEMAS, V., Daiber, F., Crichton, O., Fornes, A., Application of Automated Multispectral Analysis to Delaware Coastal Vegetation Mapping. Photogrammetric Engineering, Vol. XV, No. 4, April, 1974.

KLEMAS, V., Borchardt, J., Hsu, L., Gredell, G., Wang, H., "Photo optical Determination of Shallow-Water Wave Spectra," Proceedings International Symposium on Ocean Wave Measurement and Analysis, New Orleans, La., September 9-11, 1974.

BASIULIS, A., (Hughes Aircraft, Redondo Beach, Calif.), "Unidirectional Heat Pipes To Control TWT Temperature in Synchronous Orbit", Symposium on Thermodynamics and Thermophysics of Space Flight, Palo Alto, California, 1970.

BASIULIS, A. and Filler, M. "Characteristics Of Six Novel Heat Pipes For Thermal Control Applications", SAE/ASME/AIAA Life Support and Environmental Control Conference, San Francisco, California, (71-AV-29, ASME) July 12-14, 1971.

TECHNIKINĖ APŽVALGA

Skyriaus redaktorius Vytautas Petraitis

ORO MAIŠAI AUTOMOBILIAMS

Nuo rugpiūčio mėn. 1975 m. oro maišai ar tolygūs įrengimai bus privalomi visų naujų automobilių priešakinėse sėdynėse. Automobilių bendrovės protestuoja dėl perankstyvo reikalavimo įrengti oro maišus, nes jie dar nėra pakankamai išbandyti. Detroitė nedaug turima vilčių prailginti nustatytą terminą maišams įrengti. Dauguma automobilių gamintojų jau įrengs 1973-74m. mašinos specialius panelius, skirtus oro maišams.

Teoretiškai imant oro maišai yra geresnė apsaugos priemonė negu diržai ne todėl, kad jie būtų saugesni, bet todėl, kad du iš penkių keleivių vartoja įrengtus diržus.

Paskutinius du metus Fordo bendrovė intensyviai tyrinėjo oro maišus. Nors bendrovė sutinka, kad tie maišai išgelbės tūkstančius gyvybių per metus, bet vis tiek dar lieka keletas neatsakytų klausimų. Nėra aišku, pavyzdžiui, kiek jie yra saugūs ir patikimi. Bandymai parodė, kad susidūrimo atveju oro maišas turi išsipūsti per 0.04 sekundes iki trigubai didesnio dydžio už lovos pagalvę ir apgaubti visą keleivio kūną. Kad tai atsiekti reikalingas staigus pūstelėjimas oro ar dujų, iššauktas labai jautraus sensorio mechanizmo. Toksai sensorius turi būti labai patikimas. Paskutiniame bandyme iš 40 sensorių tik trys pilnai patenkino Fordo patikimumo reikalavimus.

Oro maišai gali sudaryti didelį pavojų, kai defektyvus sensorius išpučia maišą kada nereikia. Jei, pavyzdžiui, važiuojama 70 m. per valandą greičiu ir oro maišas nelauktai iššauna, uždengdamas visą galvą ir neleisdamas nieko matyti, tai katastrofa neišvengiama.

Išpūstas maišas tuoj išleidžia orą. Jei automobilis po susidūrimo trenkia dar kitą objektą (pavyzdžiui stulpą ar tilto atramą), tai susmukęs maišas jau neapsaugo. Staigiai išpučiamas oro maišas sukelia stiprų garsą, tolygų šautuvo šūviui. Tas gali sudaryti pavojų širdininkams ar šiaip labai išgąsdinti nervingesnius. Kyla klausimas, ar trinktelėjimas tokio maišo į galvą nesudaužys akinių.

Dauguma bandymų su oro maišais kol kas buvo atlikti su gyvuliais ir tariamų žmonių iškamšomis. Dar labai mažai ištirta, kaip reaguos į jų veikimą gyvi žmonės. Taip pat nėra dar aišku kas juos tikrins: pardavėjas, valstijos inspektorius ar gazolino stotis.

Pagal Fordo bendrovės apskaičiavimą oro maišų įrengimas kainuos 100 dolerių. 1975 m. turės būti įrengti oro maišai ir užpakalinėms sėdynėms, kas pabrangins mašiną dar kita šimtaine.

Bendrovė, kuri atliko daug bandymų su oro maišais, tvirtina, kad nukentėjusių nuo katastrofos oro maišų pakeitimas gali kainuoti daugiau negu gamykloje įtaisytų. Priežastis: susidūrus ir išputus maišą, sugadinamas instrumentų panelis, t.y., jis turės būti pataisytas ar pakeistas nauju prieš įdedant naują maišą.

Fordo bendrovė tiria dar kitas apsaugos priemones. Viena jų tai diržai priešakinėje sėdynėje, kurie neleidžia užvesti motorą kol juos neužsisega abu priešakinės sėdynės keleiviai. Ta sistema kaštuos tik 1/3 oro maišų kainos, bus labai lengvai įrengiama ir nesudarys minėtų pavojų. Kita sistema tai minkštas ritinys sėdynės priekyje, į kurį keleivis be pavojaus atsitrenktų susidūrimo atveju. Abi sistemos dar tebetiriamos.

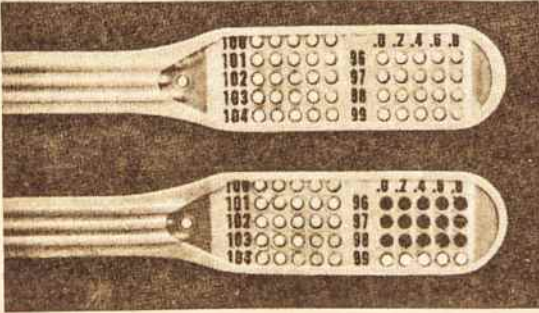
V.P.

Pirmą kartą atominė energija buvo panaudota šaldytuvo veikimui. Tas buvo pademonstruota Atominės Energijos Komisijos ir Hughes Aircraft Co. Devynių svarų vienetą, kuris gali atšaldyti mažą paviršių iki - 320°F, yra skirtas mikrobangų, lazerio ir detekcijos sistemoms atšaldyti. Šaldytuvas yra panašus į dujų šaldytuvą tuo, kad jis šaldymui naudoja šilimą. Karštį sukelia grantieji radioaktyvūs izotopai trijose plutonio 238 kapsulėse. Šaldytuvas gali veikti labai ilgai (plutonio pusamžis siekia 87.8 metų). Atominis šaldytuvas bus naudojamas tik labai specializuotiems erdvės pritaikymams.

NAUJAS TERMOMETRAS

JAV-bėse kasmet parduodama apie 30 milijonų mediciniškų termometrų, kurių kaina tarp \$1.50 ir \$2. Prieš 5 metus įsteigta nauja bendrovė "Bio-Medical Sciences, Inc". išvystė nauju principu veikiančią termometrą. Tai plastika, aptraukta trumpa aliuminio juostelė su skaičiais 96°, 97°, ir t.t. iki 104°. Šalia kiekvieno skaičiaus yra eilė 5 baltų mažų skrituliukų, duodančių 0.2 tikslumą.

Kiekvienas skrituliukas reaguoja į šilumą, pamėlynuodamas prie tiksliai nustatytos jam temperatūros. Palaikytas burnoje 30 sekundžių termometras parodo progresyvų skrituliukų pamėlynavimą iki pasiekiamos paciento temperatūra.

Paveikslo 1 viršuje parodytas nevartotas termometras, o apačioje - rodantis 98.8°. Termometrai parduvinėjami plastikiniuose pakeliuose po 10 ar 20. Jie pasidaro chemiškai veiklūs tik po to, kai jie pratraukti pro mažyčius velenėlius, įtaisytus pakete. Tą termometrą galima pavartoti tik vieną kartą. Jie yra pigūs: kainuoja apie 10 centų. Jų numatoma parduoti JAV-bėse po milijoną kasdien.

Johnson & Johnson firma gavo kontraktą pardavinėti tuos termometrus JAV-bėse, o kita firma Skandinavijoje. Bio-Medical bendrovė rūpinasi išgauti patentus įvairiose valstybėse.

Nuo oro taršos neapsaugotos net Šveicarijos Alpių aukštumos. Ronos ledynas, kuris anksčiau turėjo beveik permatomą ledą, dabar yra padengtas pilko purvo sluoksniu, kuris susidarė per daugelį metų nuo taršos dalelių, išmetamų į orą fabrikų, automašinų ir lėktuvų.

Pietinės Kalifornijos Universitetas Los Angeles tiria bakterijų panaudojimą atpalaidojimui kerogenų iš alyvos skalūno. Kerogenai yra bituminė medžiaga, kuri gali būti perdirbta į gazoliną ir kitus žibalo produktus.

Jei tie tyrimai duos teigiamas išdavas, tai biocheminės priemonės gali padėti išspręsti krašto energijos krizę.

Sylvania, Inc., firma, New Yorke, pranešė, kad yra pagaminusi kompaktišką laserio aparatą 4x5x6 pėdų dydžio, skirtą piovimui, suvirinimui ir gręžimui, naudojantį tik 500 vatų. Jis sukelia siaurą, pastovų spindulį, kuris gali būti sukoncentruotas į mažą tašką.

Allied Chemical Corp., New Yorke, pagamino automobilių sėdynės diržus, kurie pakeičia išpučiamas pagalves. Kai sensorius signalizuoja susidūrimą, diržai apie juostą ir krūtinę išsipučia per 10-15 milisekundžių, pavirsdami dviem nailoninėmis pagalvėmis, kurios apsaugo nuo staigaus smūgio pasėkų.

KOJŲ RAUMENYS VIETOJE VARIKLIO

Vidaus degimo variklis, kurs atsirado dar anksčiau už automobilį, jau paseno, netinka mūsų amžiui, nes jis yra triukšmingas, turi per daug dalių, jo pataisymas kai nuoja brangiai, o kas blogiausia, jis labai užteršia orą. Ieškomas pakaitalas, bet iki šiol jis dar nesurastas. Elektros, garo ar turbinos varomi automobiliai dar nėra pakankamai išvystyti, kad juos apsimokėtų masiniai gaminti. Gali kilti klausimas, ar negalima būtų pakeisti vidaus degimo variklio kojų raumenų jėga. Toks automobilis visai neužterštų oro. Ta galimybė atrodo kaip nerimtas juokas, bet taip nėra.

Inž. Bob Bundschuh suprojektavo žmogaus kojomis varomą mažytį automobilį, pavadintą Pedicar. Išradėjas tikisi, kad Pedicar pakeis antrąjį šeimos automobilį, o ko gero net pirmą. Jo manymu nėra prasmės išlaikyti 4000 svarų automobilį tik tam, kad važinėti į darbą kokias 3 mylias, o visą laiką laikyti jį parkavimo aikštėje ar garaže. Tam geriau tiktų Pedicar, kurs būtų parankus ir žmonai pasiekti krautuves.

Tas trumpam nuotoliui skirtas automobilis gali pasiekti iki 15 m/v., eikvodamas tam nedaugiau žmogaus jėgos negu eikvojama vaikščiojant ar važinėjant dviračiu. Savotiška pavara perduoda kojų energiją į užpakalinius ratus su 50% didesniu našumu negu dviratyje. Pastarajame maksimalus sukimo momentas pasiekiamas tik kartą kas 360°, kai pedalai būna horizontalėje padėtyje. Gi Pedicare ratam perduodamas sukimo momentas visuomet būna maksimalus. Kieta atloša, į kurią atsispiria vairuotojo nugarą, padidina pedalus minančių kojų jėgą iki dvigubo kūno svorio. Todėl sėdynė stipriai pritvirtinama ir jos padėtį galima reguliuoti, pritaikinant vairuotojo ūgiui nuo 4' 10" iki 6' 4". Dviejų pėdų du pė-

dalai gali būti operuojami pavieniui, kartu ar pakaitomis.

Pedicar yra 82" ilgio, 39" pločio, 51" aukščio ir sveria 125 svarus. Šasi padaryta iš korozijai atsparaus aliuminio lydinio ir sveria tik 9 svarus. Korpusas, užpakalinis langas ir durys padarytos iš plastikos.

Bundschuh ir jo bendradarbis Lionel Martin, pasidarbavę laisvu nuo darbo laiku 9 metus, nutarė, kad atėjo laikas išvystyti Pedicaro gamybą. Jie sudarė reikalingą kapitalą išleisdami akcijas ir nupirko 24,000 kv. pėdų sklypą Windsore, Connecticut, įsteigdami Environmental Transport Corp. (ETC), kad pradėti masiniai gaminti Pedicarus. Jie numato pagaminti šiais metais 20,000 mašinų.

Mašina kainuos 550 dolerių ir bus parduvinėjama automobilių ir dviračių parduotuvėse bei ETC krautuvių. 45 valstijos pranešė bendrovei, kad Pedicarui nereikės nei leidimo, nei registracijos, kad važinėti įvairiais keliais, išskyrus greitkelius ir apmokamus kelius (tollroads).

Pedicar turi 6 greičių transmisiją. Penki greičiai skirti varymui pirmyn ir vienas atgal. Išradėjas sako, kad galima atremti priešakinius ratus į 8" aukščio kliūtį ir, paspaudus pedalus kartu abiem kojom, ją nugalėti. Tas buvo sėkmingai išbandyta.

Mašina turi aukštą sėdynės atlošą, sėdynės diržą, nuverčiamą (collapsible) vairą, šoninį veidrodį, sireną, priešakinę šviesą ir priešakinio lango valytuvą. Du užpakaliniai dviračio tipo ratai turi sinchronizuotus disko stabdžius, operuojamus kojų pedalu. Ar tas automobilis prigis, parodys netolima ateitis.

V. Petraitis

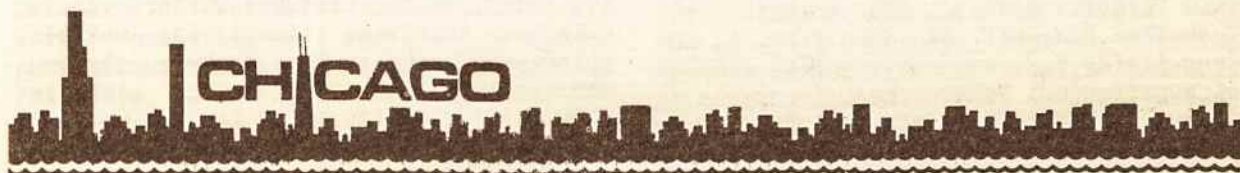

Pedicar

Pedicar ir station Wagon

Iš mūsų veiklos

XII-to PLIAS-ALIAS visuotino suvažiavimo proga š.m. lapkričio mėn. 6 d. Lietuvių Tautiniuose namuose Chicagos skyrius sušaukė spaudos konferenciją, į kurią buvo kviešti visi spaudos, radijo ir lietuvių televizijos atstovai. Konferenciją atidarė Chicagos sk. pirm. K. Burba, painformuodamas spaudos atstovus apie ruošiamą suvažiavimą lapkričio 28 - gruodžio 1 dienomis Chicagoje, ir pakvietė visuomenę dalyvauti tiek suvažiavime, tiek ir bankete.

Pirmininkas išsamiai apibūdino sąjungos istoriją, veiklą bei jos įnašą į lietuvių gyvenimą. Be šio pranešimo dalyviams buvo įteikti šie raštiški pareiškimai: ALIAS įnašas į lietuvių kultūrinį, tautinį, politinį ir ekonominį gyvenimą išvystijoje; suvažiavimo programa; "Technikos Žodžio" pranešimas; Chicagos skyriaus, moterų pagalbinio vieneto ir Centro valdybų narių sąrašai.

Išsamiai buvo išnagrinėti iškilę aktualūs suvažiavimo klausimai, pasidalinta įvairiomis mintimis su spaudos atstovais, kurie pasisėmė žinių apie mūsų veiklą, visa tai aprašė lietuviškoje spaudoje. Skyriaus valdyba visus susirinkusius nuoširdžiai pavaišino.

Lapkričio 8 d., taip pat Lietuvių Tautiniuose namuose, įvyko visuotinis (ALIAS) Chicagos sk. susirinkimas, kuriame dalyvavo didelis narių skaičius su svečiais. Susirinkimą atidarė sk. pirm. K. Burba, pakviesdamas visus pagerbti vienos minutės atsistojimu neseniai mirusių mūsų sk. narių a.a. K. Dubauską. Vėliau buvo aptarti einamieji reikalai ir artėjančio suvažiavimo pasiruošimo darbai.

Po trumpos pertraukos sekė dr. J. H. Martin paskaita "Low Profile Living". Savo paskaitoje prelegentas vaizdžiai nušvietė numatomus kuro ir maisto trūkumus ateityje, o tiems trūkumams išvengti buvo pateiktas vienas gyvenimo modelis, kuris naudoja minimalinę energijos kiekį. Ši paskaita sukėlė įdomias diskusijas.

Po susirinkimo dalyviai dalinosi paskaitos mintimis ir vaišinosi kavute.

V. Jautokas

Dalis spaudos konferencijos dalyvių. Iš k. į d.: J. Sakalas, V. Jautokas, J. Rinkevičius, V. Butėnas, J. Janušaitis ir K. Burba.

MOTERŲ PAGELBINIS VIENETAS

ALIAS Chicagos skyriaus Moterų Pagelbinis Vienetas paskyrė 500 dolerių auką "Technikos žodžiui". Šią auką pirm. V. Lapienė įteikė T.Ž. administratoriui J. Sakalui suvažiavimo banketo metu ir skyrė ją šio numerio išleidimui, kuris apima 12-tą PLIAS-ALIAS suvažiavimą. Redakcija ir administracija širdingai dėkoja už šią paramą.
Red.

1958 m. kovo 9-tą d. buvo iškeltas sumanymas steigti inžinierių ir architektų žmonių dr-ją. Tam sumanymui radus platų pritarimą, steigimo ideja taip pat buvo palaikyta ALIAS Chicagos skyriaus valdybos, vadovaujant pirm. Stasiui Jokubauskui. Iniciatorių grupė susidedanti iš arch. Bronės Lukštaitės (dabar p. Kovienė), V. Jasiukaitienės, V. Jokubauskienės, A. Martinkienės, M. Rulienės, B. Sekmakienės, St. Semėnienės ir A. Vintartienės tą pačią dieną 1958 m. kovo 9-tą įsteigė ALIAS Chicagos skyriaus žmonių klubą. Pirmininke buvo išrinkta Veronika Jasiukaitienė. Vėliau klubo pavadinimas buvo pakeistas į ALIAS Moterų Pagelbinį Vienetą. Vieneto tikslas nuo pat įsteigimo pradžios buvo tiesioginiai pagelbėti ALIAS Chicagos skyriaus valdybai: ne tik pobūviuose ar kituose kultūriniuose subuvimuose, bet ir veikdamos savo organizacijoje, dėtų įnašą į lietuvybės išreiškimo raidą. Tokiu būdu vieneto narės, gilindamos bendradarbiavimą inžinierių ir architektų šeimų tarpe išryškino tarpusavio veiklą.

Per tą palyginti trumpą laiko tarpą organizacija išaugo iš 30 narių į 85 narių

Dalis MPV narių po Birutės Pūkelevičiūtės paskaitos. Sėdi iš kairės į dešinę: A. Vintartienė, Birutė Pūkelevičiūtė ir V. Lapienė. Stovi iš kairės į dešinę: V. Jurkūnienė, A. Slonskienė ir H. Žitkienė.

vienetą. Vienetas, be glaudaus, nuoširdaus ir draugiško bendradarbiavimo ir talkininkavimo ALIAS Chicagos skyriaus valdybai, nuo pat pradžių rėmė finansiniai "Technikos žodį", Balfą, Lietuvos Dukterų dr-ją, Chicagos Aukštesnę lituanistinę mokyklą, "Lituanus" žurnalą, Foto Archyvą, užprenumeruoja per eilę metų "Draugą" inžinieriaus našlei Šveicarijoje, įstojo nariu į Lietuvių Fondą. 1973-čiais metais išleido savo lėšomis Antrojo Mokslo ir Kūrybos Simpoziumo paskaitų santraukas. Daug dėmesio kreipia į jaunąją kartą, skatina ir ugdo jaunųjų talentus, leidamos jaunuoliams pasireikšti surengiant meno ir mogio (Hobby) parodas arba talentų vakarus vasaros išvažiavimų metu, ar išpildant meninę programą vieneto pobūvio metu. Sportuojantis jaunimas turi daug progų parodyti savo gabumus teniso, golfo ir kt. sporto šakose. Taip pat kviečiasi rašytojus (pereitais metais itin vertingą pašnekesį pravedė laureatė Birutė Pūkelevičiūtė apie teatro gimimą), visuomenininkus, profesionalus ir kultūrininkus paskaitoms. Plačiai buvo diskutuota apie moterų teises, dabartinį stovį ir jų ateitį. Vienetui priklauso ir dvi architektės: Bronė Lukštaitė - Kovienė (arch. žmona) ir Stefanija Statkevičiūtė - Traškienė (inž. žmona).

Vienetui yra vadovavusios: V. Jasiukaitienė, A. Vintartienė, B. Sekmakienė, V. Jokubauskienė, J. Stulpinienė, I. Kirkuvienė, I. Kerelienė, St. Semėnienė, B. Nainienė, A. Likanderienė. Dabar Vienetui antrus metus vadovauja pirm. Vilhelmina Lapienė, o valdybą sudaro: vicepirmininkė Jona Stulpinienė ir Irena Kerelienė, sekr. Irena Bernotavičienė ir išd. Bronė Nainienė.

V. L.

Dabartinė MPV valdyba. Sėdi iš kairės į dešinę: I. Bernotavičienė - sekr., V. Lapienė - pirm., J. Stulpinienė - vicepirm. Stovi iš kairės į dešinę: B. Nainienė - išd. ir I. Kerelienė - vicepirm.

DETROITO ALIAS SKYRIUS

IDOMI INŽ. JURGIO MIKAILOS PASKAITA

Š.m. spalio 27 d. Kultūriniame Centre Detroito inžinierių ir architektų skyrius suruošė paskaitą, kuri praėjo su dideliu pasisekimu. Atsilankė 110 detroitieškių. Pradžioje, ALIAS skyriaus vardu, Vacys Urbonas pasveikino taip gausiai susirinkusius svečius pasiklausyti paskaitos. Pristatydamas paskaitininką, inž. Jurgį Mikailą, priminė, kad jis liepos pabaigoje ir rugpiūčio pradžioje, bekeliaudamas po vakarų Europą, aplankė Austriją, Italiją, Šveicariją, Belgiją, Olandiją. Įvairiomis aplinkybėmis ir progomis susitiko nemažai lietuvių ir susipažino su jų visuomene veikla. Dalyvavo 21-moje Europos Lietuvių studijų savaitėje, kuri įvyko rugpiūčio 4-11 dienomis Morschach, Šveicarijoje.

Paskaita - "Įspūdžiai iš kelionės po vakarų Europą" buvo pailiustruota ekrane judomais paveikslais ir išsamiais paaiškinimais. Vienos valandos ir 20-ties minučių paskaita buvo labai gerai paruošta, idomiai perduota ir dalyvių labai šiltai priimta.

Šia proga reikėtų paminėti vieną kitą ištrauką iš paskaitos apie Europos Lietuvių studijų savaitę. Studijų savaitės akademinė programos daliai buvo parinkta patraukli ir patogi vieta - Šv. Antano vienuolynas prie Keturių Kantonų ežero, iš kur atsiveria plati kalnų panorama su snieguotomis keteromis.

Dailės parodai parinkta Lucernos miesto rotušė, kurioje išstatė aštuoni dailininkai savo kūrinis. O lietuviškų tautinių šokių ir dainų vakaras įvyko Brunnen miesto salėje. Programą atliko Stasiulienės vadovaujama Ciuriko šokių grupė, sudaryta vien iš šveicarų akademinio jaunimo. Tai aukšto lygio mėgėjų ansamblis, puikiai susipažinęs su mūsų folkloro dvasia. Tą patį reikia pasakyti ir apie baritoną šveicarą Linsi, dainuojantį gražia lietuviška tarsena. Savo repertuarą jis užbaigė prasmingais muzikės Čerienės dainos žodžiais: BALTAS VYTIS SUGRĮŠ SAVO ŽEMĖN, SUGRĮŠ!

Paskaitą apie lietuvius Šveicarijoje iki Didžiojo karo skaitė diplomatas dr. Gerutis, kuris priminė, kad dokumentaliai lietuvių pėdsakai Šveicarijoje yra išlikę nuo 19-to amžiaus pradžios. Tada Kosciuška ir Adomas Mickevičius lietuviams pramynė kelius. Čia spietėsi 1831-jų ir 1863-jų metų sukilėliai. Dar glaudesnius ryšius su Šveicarija užmezgė atgimusios Lietuvos

veikėjai. Daugelis iš jų čia pasisemtas mokslo žinias vėliau sėkmingai pritaikė, kuriant Nepriklausomą Lietuvą.

Šveicarų-lietuvių kultūrinius santykius nagrinėjo ir dr. Juozas Eretas. Tų santykių pradžią jis aiškino taip. Pavergtosios tautos visuomet turi kokią nors laisvą šalį, kurią jos laiko sau šviečiančiu pavyzdžiu. Lietuvai praeito šimtmečio gale tokiu pavyzdžiu buvo Šveicarija. Besiveržią jį mokslas šviesos ieškoti lietuviams čia laimėjo savo tėvynei palankių ir įtakingų šveicarų. Ne vienas jų, kaip ir Eretas, daug prisidėjo prie Nepriklausomos Lietuvos atstatymo. Prof. Eretas savo paskaitoje, perpintoje vaizdingais atsiminimais, plačiau apibūdino aštuonis šveicarus - buvusius Vytauto Didžiojo Universiteto profesorius Kaune ir jų nuopelnus Lietuvos kultūrai.

Malonu pastebėti, kad inž. Jurgis Mikaila pakeliui iš Vilniaus užsuko į studijų savaitę ir perdavė sveikinimą iš pavergtos tėvynės.

Studijų savaitėje dalyvių buvo apie 150 iš vienuolikos valstybių: Anglijos, Belgijos, Italijos, Izraelio, JAV, Kanados, Prancūzijos, Švedijos, Šveicarijos ir Vokietijos.

Paskaitininkas inž. Jurgis Mikaila pranešimą apie studijų savaitę baigė šiais žodžiais: negausi, bet veiklių Šveicarijos lietuvių dėka 21-moji Europos Lietuvių studijų savaitė praėjo pakilioje nuotaikoje ir su dideliu pasisekimu.

Vacys Urbonas

SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Š. m. spalio 27 d. po inž. Jurgio Mikailos paskaitos įvyko skyriaus susirinkimas. Aptarta ALIAS visuotinis suvažiavimas Čikagoje, į kurį pasižadėjo vykti šie kolegos: A. Šukys, J. Mikaila, V. Urbonas ir kt.

Susirinkime vienbalsiai nutarta, laikantis Centro Valdybos nutarimo, įtraukti platesnius specialistų sluoksnius į ALIAS organizaciją ir pritaria keisti ALIAS organizacijos vardą. Siūloma pavadinti "Technikos ir Gamtos Mokslų Sąjunga". Pritaria Centro Valdybą rinkti trims metams.

Kol. J. Mikaila painformavo, kad prof. S. Kolupailos monografijos Detrote surinkta dvidešimt prenumeratorių. Nario mokesčių susimokėjo 21 narys. Nutarta kolegomis pensininkams nario mokesčių sumažinti iki 3 dol. metams.

Kol. J. Dunčia kvietė nepriklausomoje Lietuvoje auklėtus kolegas rašyti savo atsiminimus. Dauguma ir tokių kolegų vadovavo svarbioms Lietuvos techniškoms žinyboms ir tokiu būdu buvo svarbia Lietuvos kūrimosi dalimi. Tokių kolegų atsiminimai būtų labai svarbi medžiaga Lietuvos technologijos istorijai. Kartu prisidėtų prie Technikos Žodžio praturtinimo ir liktų užregistruota medžiaga ateičiai. Tai pasitvirtina, skaitant prof. S. Kolupailos monografiją.

Šiais metais sueina 25 metai nuo Detroito ALIAS skyriaus įkūrimo. Norima šią sukaktį paminėti. Valdyba pasiruoš tam reikalui.

Valdyba pasiryžusi ieškoti kelių pritraukti prie ALIAS veiklos šiame krašte mokslus baigusius profesionalus. Tenka apgailestauti, kad šis reikalas yra gana nelinksmoje padėtyje. Priežasčių yra daug, bet girdimi pasiteisinimai nepriimtini. Reikalinga šiek tiek pasiaukojimo ir vyresniųjų kolegų ir jaunesniųjų bendram lietuviškosios labui.

J. Dunčia

BRAZILIJA

Š.m. lapkričio mėn. 22 d. buvo įsteigta PLIAS skyrius, kurio pirmininku išrinktas Algirdas Idika.

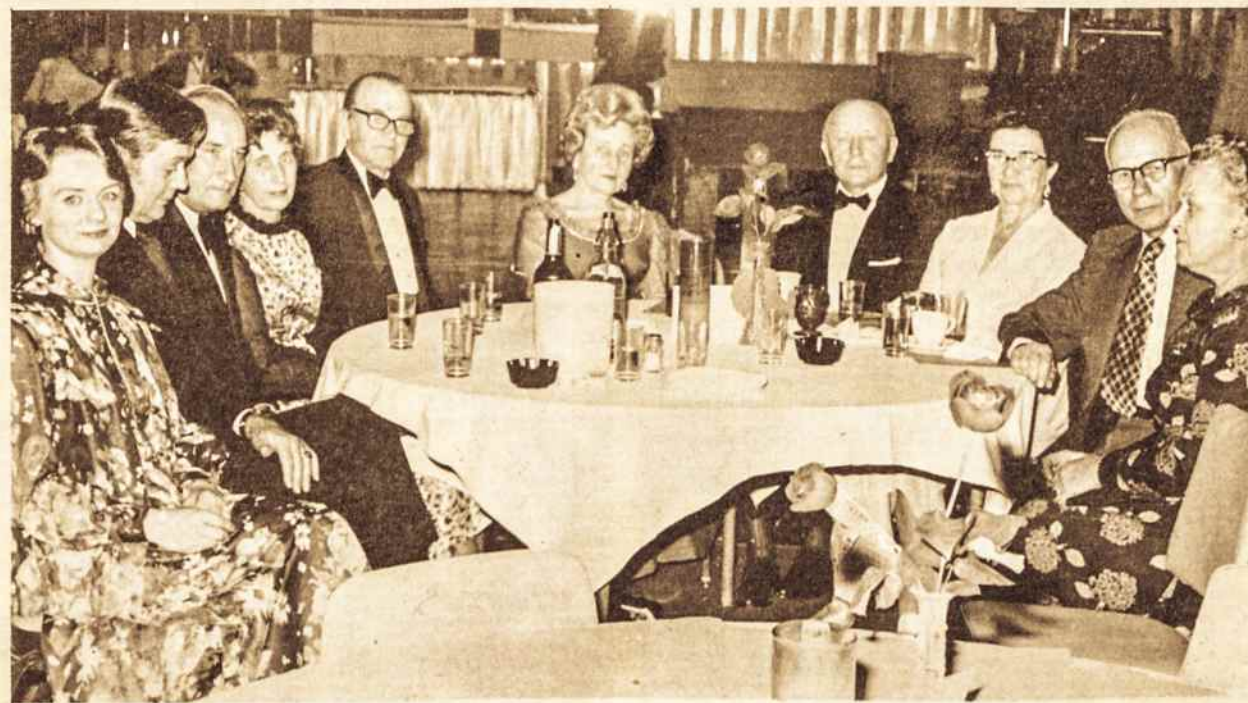
BOSTONAS

ALIAS Bostono skyrius lapkričio 22 d. kolegos Juozo Rasio bute, Cambridge Mass., turėjo narių susirinkimą, kuriame kolega Donatas Šatas skaitė paskaitą, tema "Adhezija". Savo paskaitoje prelegentas išaiškino kokių cheminiu būdu medžiagos sulimpa ir kad ieškoma cheminių būdų, kaip sulipyti metalą, kad visas sujungtas metalo plotas būtų aktyvus, ko nepadaro suvirinimas, nes čia aktyvūs tik metalo pakraščiai, tas pat ir su varžtais.

Simo Kudirkos fondui paskirta iš skyriaus kasos 200 dol. ir surinkta aukų 35 dol. Anksčiau tam pačiam fondui jau nusiųsta 850.00 dol. Tokiu būdu ALIAS Bostono skyrius Simo fondui jau nusiųmtė 1085.00 dol.

Susirinkimas nutarė rengti Naujų Metų sutikimą Brocktone, buv. "National Cafe" patalpose, dabar naujų savininkų - lietuvių rankose.

V. Senuta

T.Ž. sveikina Brazilijos skyrių ir linki daug sėkmės.

Baliaus Sabre Room salėje. (Nuot.M.Krasausko)

Lietuvių Inžinierių ir Architektų Metraščio IV-tos dalies platinimo						
A P Y S K A I T A (iki 1974. XI. 15.)						
A L I A S ir P L I A S Skyriai	Pasiųsta išplatinimui	Išplatinta surenkant po 2 dol. už knygą	Išplatinta už anksčiau apmo- kėtą prenum.	Liko neišplatin- ta arba gražinta	Gauta iš platinėtojų	
1. ALIAS Baltimorės	10	-	-	10	-	
2. ALIAS Chicago	75	53	-	22	\$ 106.00	
3. ALIAS Clevelando	60	10	-	50	20.00	
4. ALIAS Detroito	60	17	-	43	34.00	
5. ALIAS Los-Angeles	70	23	15	32 gražinta	46.00	
6. ALIAS New Yorko	70	61	-	9	122.00	
7. ALIAS Philadelphiajos	40	-	-	40	-	
8. ALIAS Washingtono	25	25	-	-	50.00	
9. PLIAS Montrealio	20	20	-	-	40.00	
10. PLIAS Otawos	10	4	-	6	8.00	
11. PLIAS Toronto	50	32	-	18	64.00	
12. Anglijos	6	6	-	-	12.00	
13. Australijos	25	24	1	-	48.00	
14. Venezuelos	15	3	12	-	6.00	
15. ALIAS Bostono	70	46	4	20	92.00	
16. Išplatinta Pavieniams	24	12	12	-	24.00	
Viso	630	336	44	250	672.00	
Persiuntimo išlaidos					58.52	
Liko					613.48	
Palūkanos už indėlių banke (Harvard Trust)					123.41	
Viso pajamų					736.89	
Aukos (kol. J. Rasio)					20.00	
Redaktoriaus (kol. Kruliko) Fonde šaldo					593.23	
Metraščio Fonde Viso					1350.12	

Redakcinės K-jos vardu

Bronius V. Galinis

Bronius V. Galinis

TECHNIKOS ŽODIS

THE ENGINEERING WORD

c/o J. SAKALAS
7025 So. Rockwell
Chicago Illinois 60629